

Danskernes solvaner i den danske sommer 2012

- en kortlægning

Danskernes solvaner i den danske sommer 2012

- en kortlægning

Denne rapport er udarbejdet af Solkampagnens evalueringsenhed CEDS (Center of Excellence for evaluering og monitorering under den Danske Solkampagne) ved:

Christine Lind Behrens, analyse- og evalueringskonsulent, cand.scient.san.publ.

(Folkesundhedsvidenskab)

Stine Brunsgård, studentermedhjælper, stud.soc. (Sociologi)

Lilie Darsø, studentermedhjælper, stud.scient.san.publ. (Folkesundhedsvidenskab)

Ansvarshavende: Lise Heiner Schmidt, programkoordinator for CEDS, cand.mag (Socialantropologi)

(att: lhs@cancer.dk – tlf. 35 25 75 90)

Uddrag, herunder figurer, tabeller og kortere citater, er tilladt med kildeangivelse:

Behrens CL et al.

Danskernes solvaner i den danske sommer 2012

Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba) 2013

Kræftens Bekæmpelse

Forebyggelse & Dokumentation

Strandboulevarden 49

2100 København Ø

Tlf: 35 25 75 00

Rapporten findes udelukkende i elektronisk form og er tilgængelig via

www.skrunedforsolen.dk

Forsidebillede: Colourbox

ISBN: 978-87-7064-206-4

Copyright 2013 © af

Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden

Alle rettigheder forbeholdes.

Forord

I Danmark er kræft i huden den hyppigste kræftform. Hvert år registreres over 14.600 nye tilfælde, og ved udgangen af 2011 levede knap 140.000 danskere med mindst én af de forskellige former for kræft i huden (modermærkekræft eller almindelig hudkræft).

Vores solvaner har stor betydning for risikoen for at udvikle kræft i huden. Det anslås, at op imod 90 % af alle tilfælde af kræft i huden direkte kan tilskrives uv-stråling fra den naturlige sol og solarier. Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagne har siden 2007 arbejdet for at forebygge kræft i huden ved at reducere danskernes udsættelse for uv-stråling i følgende arenaer: I den danske sommer, på solferie i udlandet og i solarieret. I denne rapport kortlægges danskernes solvaner i den danske sommer 2012.

Rapportens resultater viser positive tendenser: Andelen af danskere, der udnytter enhver mulighed for at solbade i den danske sommer, er faldet fra 16 % i 2008 til 5 % i 2012. Desuden ser vi for første gang i de seks år, kampagnen har kørt, et fald i andelen af danskere, der er blevet solskoldet i den danske sommer fra 30 % i 2011 til 24 % i 2012. Om danskerne reelt bliver mindre solskoldet nu end tidligere, eller om det er andre faktorer, der spiller ind på de positive resultater, er vanskeligt at udtale sig om. Vi har brug for flere års målinger, før vi kan drage konklusioner.

Selvom der er positive tendenser, er der også plads til forbedringer. Alt for mange danskere sætter lighedstegn mellem solbeskyttelse og solcreme. Solcreme *kan* beskytte mod solens uv-stråling, men både skygge, tøj og solhat er mere effektive solbeskyttelsesmetoder, og danskerne bør således blive bedre til at prioritere solrådene og bruge skygge, tøj og solhat frem for solcreme, når det er muligt.

Børn og unge er særligt udsatte, når de udsættes for uv-stråling. Heldigvis er forældre gode til at solbeskytte deres *små* børn, og kun 5 % af de 0-5-årige havde oplevet solskoldninger i Danmark inden for det seneste år. Desværre lader det til, at forældrene "giver lidt slip", når børnene nærmer sig teenageårene. Rapportens resultater viser, at børn over 12 år både bruger solrådene mindre og bliver mere solskoldet end yngre børn. Blandt de 12-14-årige børn havde 13 % oplevet solskoldninger inden for det seneste år og blandt de 15-17-årige var andelen 18 %. Det er derfor vigtigt, at forældre gør en indsats for at solbeskytte deres børn gennem hele barndommen og ungdommen, og at de samtidig er gode rollemodeller for deres børn ved selv at solbeskytte sig.

Selvom rapporten indikerer, at vi er på rette vej i kampen for at forebygge kræft i huden blandt danskerne, er der stadig lang vej til målet. Det er fortsat behov for en kampagneindsats, der blandt andet oplyser danskerne om prioritering af solrådene og om vigtigheden af solbeskyttelse hos både små børn, store børn og voksne.

Peter Dalum

Projektchef for Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagne "Skrue ned for solen mellem 12 & 15"
København, juni 2013

Indholdsfortegnelse

Sammenfatning	1
1. Indledning.....	4
Voksne danskeres solvaner i den danske sommer (15-64 år)	10
2. Danskernes ophold i solen i den danske sommer.....	10
3. Danskernes kendskab til solrådene og prioritering af dem	12
4. Danskernes brug af solrådene.....	16
5. Solbadning.....	23
6. Solskoldninger og andre gener fra solen.....	26
7. Holdninger til ikke-solbrun og meget solbrun hud	30
Børn og unges solvaner i den danske sommer (0-17 år)	35
8. Børn og unges ophold i solen – ifølge deres forældre	35
9. Børn og unges brug af solrådene	37
10. Solbadning blandt børn og unge	45
11. Solskoldninger blandt børn og unge	47
12. Metode	50
Litteratur	55

Sammenfatning

I denne rapport kortlægges solvaner i den danske sommer 2012 blandt 15-64-årige voksne og 5-14-årige børn. Rapporten er baseret på to nationalt repræsentative undersøgelser blandt henholdsvis 1.026 børn i alderen 5-14 år og 2.195 voksne i alderen 15-64 år. Børn i alderen 5-14 år samt 15-64-årige voksne uden børn spørges til egne solvaner. 15-64-årige voksne med børn spørges både til egne solvaner og til solvaner hos deres 0-17-årige børn. Hvor det er muligt og relevant belyses udviklingen i danskernes solvaner i perioden 2007-2012.

VOKSNE DANSKERES SOLVANER I DEN DANSKE SOMMER (15-64 ÅR)

Danskernes ophold i solen i den danske sommer

76 % af de 15-64-årige danskere var ude i solen mere end en halv time mellem kl. 12 og 15 på fridage i den danske sommer 2012. Langt de fleste danskere er således ude i solen i så lang tid midt på dagen på fridage, at solbeskyttelse er nødvendig.

Danskernes kendskab til og brug af solrådene

Godt halvdelen af de 15-64-årige danskere (54 %) kan uhjulpet huske mindst ét af Solkampagnens¹ tre solråd (1. skygge/siesta, 2. solhat/tøj og 3. solcreme). Ifølge Solkampagnen skal solrådene prioriteres, således at skygge/siesta er det vigtigste solråd, efterfulgt af solhat/tøj og til sidst solcreme. Det er imidlertid kun hver femte (21 %), der ved, at solrådene skal prioriteres. Blandt dem, der ved, at solrådene skal prioriteres, angiver 62 % korrekt, at skygge er det vigtigste solråd, mens 10 % mener, at solhat er vigtigst og 24 % mener, at solcreme er vigtigst.

Solcreme er det mest anvendte solråd blandt 15-64-årige. Kvinder bruger i højere grad end mænd solrådene om skygge og solcreme, mens mænd i højere grad end kvinder bruger solrådene om solhat og dækkende tøj. Respondenter med sart hud (hudtype 1²) bruger i højere grad alle solråd end respondenter med mindre sart hud (hudtype 2 og hudtype 3+).

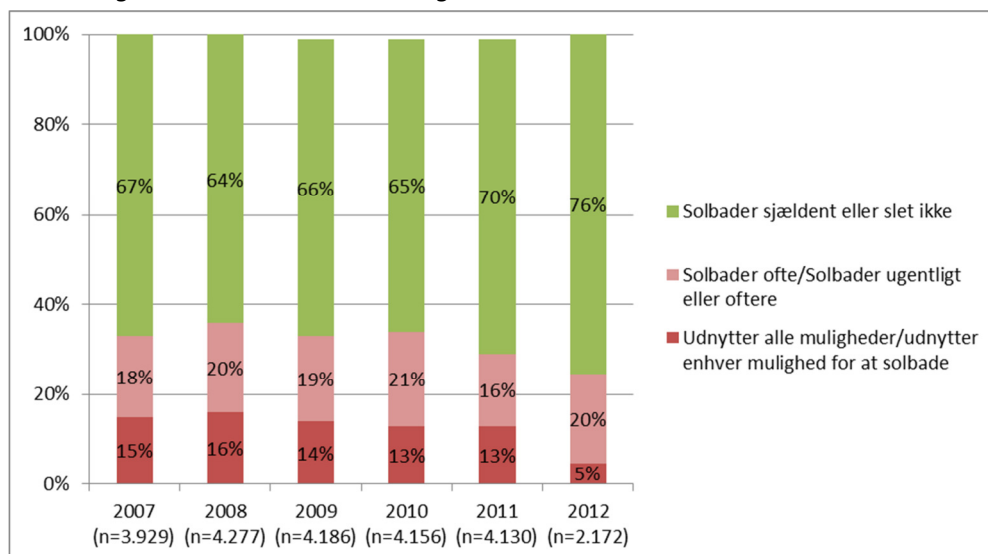
Solbadning

Seks ud af ti af de 15-64-årige (60 %) solbader engang imellem, når de har fri og solen skinner i Danmark. Det er dog kun 5 %, der angiver, at de udnytter enhver mulighed for at solbade og 20 %, der angiver, at de solbader ofte. Andelen af danskere, der udnytter enhver mulighed for at solbade i den danske sommer, er faldet fra 16 % i 2008 til 5 % i 2012 (se figur nedenfor). Danskerne solbader især, fordi de synes, at det er afslappende, fordi det er pænt at være solbrun, og fordi det er dejligt.

¹ Solkampagnen er et samarbejde mellem Kræftens Bekæmpelse og TrykFonden. Kampagnen har eksisteret siden 2007.

² Hudtypebegrebet defineres og forklares i afsnittet om definitioner i Kapitel 1.

Udviklingen i danskernes solbadningsvaner 2007-2012³

Solskoldninger og andre gener fra solen

Andelen af 15-64-årige danskere, der solskoldes i Danmark, er faldet fra 30 % i 2011 til 24 % i 2012. Danskernes solskoldes især i haven, når de ikke laver havearbejde (41 % af dem, der blev solskoldet i Danmark angiver dette). Solskoldninger er ikke den eneste gene, danskerne oplever fra solen. Knap halvdelen af de 15-64-årige danskere (45 %) har oplevet andre gener end solskoldninger efter ophold i solen inden for de seneste 12 måneder.

Holdninger til ikke-solbrun og meget solbrun hud

Kun få forbinder det at være ikke-solbrun med noget negativt: 14 % mener, at det signalerer, at man ser syg ud og 8 % angiver, at man ser træt ud.

Kun få forbinder det at være meget solbrun med noget positivt: 16 % mener, at det signalerer, at man er en aktiv person og 6 % angiver, at man er sund.

BØRN OG UNGES SOLVANER I DEN DANSKE SOMMER (0-17 ÅR)

Børn og unges ophold i solen – ifølge deres forældre

Blandt forældre, der ved, hvor længe deres barn er i solen midt på dagen, angiver 64 %, at deres barn i alderen 0-17 år er i solen mere end 30 minutter på fridage mellem kl. 12 og 15. Det er især børn over fem år, der er ude i solen i mere end 30 minutter.

Børn og unges brug af solrådene

Ifølge forældre er solcreme det mest anvendte solråd blandt 0-17-årige børn:

- 50 % bruger solcreme alle dage mellem kl. 12 og 15
- 29 % søger skygge alle dage mellem kl. 12 og 15
- 25 % bruger solhat alle dage mellem kl. 12 og 15

³ På grund af afrunding, er der flere kolonner, der ikke summerer præcist til 100 %.

- 25 % bruger dækkende tøj alle dage mellem kl. 12 og 15

De 5-14-årige børn angiver også selv solcreme som det mest anvendte solråd:

- 73 % bruger solcreme for det meste
- 18 % går ind i skyggen for det meste
- 16 % bruger dækkende tøj for det meste
- 13 % bruger solhat for det meste.

De 5-14-årige børn bliver især husket på at bruge solbeskyttelse af deres forældre.

Solbadning blandt børn og unge

Ifølge forældrene solbadede 58 % af de 12-17-årige børn i sommeren 2012. Der var dog kun 1 %, der udnyttede enhver mulighed for at solbade og 17 %, der solbadede ofte.

Solskoldninger blandt børn og unge

Ifølge forældrene er 10 % af de 0-17-årige børn blevet solskoldet i Danmark i perioden september 2011 til september 2012. Spørger man de 5-14-årige børn, angiver 12 %, at de er blevet solskoldet i Danmark i sommeren 2012 (enten i fritiden, i skolen eller på SFO/fritidshjem/klub).

1. Indledning

I denne rapport kortlægges danskernes solvaner i den danske sommer 2012 samt udviklingen i danskernes solvaner i perioden 2007-2011⁴. Rapporten fokuserer dels på den voksne befolkning i alderen 15-64 år og dels på børn i alderen 0-17 år⁵. Rapporten belyser udelukkende danskernes solvaner i den danske sommer 2012. Danskernes solvaner på solferie i udlandet og i solarier belyses i andre rapporter⁶.

Formålet med rapporten er at give offentligheden – herunder politikere og presse – en status på danskernes solvaner i Danmark anno 2012. Rapportens resultater anvendes desuden af Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagne til at planlægge den fremtidige kampagneindsats.

Rapporten er udarbejdet af Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagnes evalueringsenhed CEDS (Center of Excellence for evaluering og monitorering under den Danske Solkampagne) og offentliggøres i forbindelse med Solkampagnens sommermediekampagne 2013, der gennemføres i sommeren 2013.

Baggrund

I Danmark har vi relativt få soltimer om året sammenlignet med lande, der ligger tættere på ækvator (Earth Forum, Houston Museum of Natural Science, 2013). De få soltimer betyder, at vi danskere længes efter solen i vinterhalvåret, og derfor er tilbøjelige til at dyrke solen, når den endelig kigger frem i den danske sommer, eller når vi er på solferie i udlandet. Nogle danskere opsøger ydermere den kunstige sol i solarier.

Solens uv-stråling er god for os i mindre doser, men der er samtidig evidens for, at for meget uv-stråling er kræftfremkaldende. Det anslås af WHO, at op til 90 % af alle tilfælde af kræft i huden direkte kan tilskrives uv-stråling (Lucas et al., 2008). Både solskoldninger og livstidseksponering for uv-stråling har betydning for risikoen for at udvikle kræft i huden (Elwood & Jopson, 1997; Diepgen & Mahler, 2002). Betegnelsen "kræft i huden" dækker over flere forskellige sygdomme, som kan inddeles i to hovedtyper:

- Modermærkekræft, der er den mest alvorlige form for kræft i huden.
- Almindelig hudkræft, der er den hyppigste form for kræft i huden.

Danskernes adfærd i solen kan aflæses i kræftstatistikkerne. Kræft i huden er i dag den hyppigste kræftform i Danmark (Engholm et al., 2013), og sammenligner vi os med resten af verden, ligger

⁴ Udviklingen belyses, hvor det er relevant, og hvor der foreligger sammenligneligt data for perioden 2007-2012.

⁵ Kapitlerne om børns solvaner baserer sig dels på forældres rapportering af deres 0-17-årige børns solvaner og dels på 5-14-åriges egne afrapporteringer.

⁶ I rapporterne "Danskernes solvaner på solferie 2012" (Behrens et al., 2013), "Voksne danskeres solarievaner 2012" (Offentliggøres i november 2013) og "Børn og unges solarievaner 2012" (Offentliggøres i november 2013) kortlægges danskernes solvaner på henholdsvis solferie og solarier i 2012.

Danmark på en fjerdeplads på listen over de lande, der har flest tilfælde af modermærkekræft, når der tages højde for aldersfordeling og befolkningsstørrelse (Ferlay et al., 2010).

Hvert år konstateres over 14.600 nye tilfælde af kræft i huden, hvoraf 1.800 tilfælde er modermærkekræft. Ved udgangen af 2011 levede knap 140.000 danskere med en forudgående diagnose af kræft i huden, og det anslås, at 1 ud af 7 danskere vil få konstateret sygdommen, før de fylder 75 år (Engholm et al., 2013).

Langt de fleste tilfælde af kræft i huden kan forebygges, hvis vi lærer at omgås solen med omtanke og beskytter os mod for megen uv-eksponering ved at:

- Søge skygge (solråd 1⁷)
- Bruge dækkende tøj og solhat (solråd 2)
- Bruge solcreme dér, hvor tøjet ikke dækker (solråd 3)
- Lade være med at gå i solarium.

Sommervejret 2012

Den danske sommer er foranderlig, og danskernes soladfærd om sommeren påvirkes sandsynligvis af vejret. Det er dog ikke indlysende, hvordan danskernes soladfærd påvirkes af vejret. Man kan eksempelvis forestille sig, at folk oftere bliver solskoldede de år, hvor der er mange solskinstimer, da man har mulighed for at være meget i solen. Omvendt er det også muligt, at folk i højere grad bliver solskoldede i de somre, hvor solskinstimerne er sparsomme, fordi de så i højere grad vil opsøge solen, når den endelig er der. Sammenhængene kan samtidig afhænge af, hvornår på året, der er mest sol, om forårssolen er ekstra kraftig efter en lang og kold vinter, og om der er mange solskinstimer i weekender og ferier, hvor folk har mere tid til at være udenfor mellem kl. 12 og 15.

Somrene 2007-2012 indgår i Solkampagnens kortlægninger af danskernes solvaner⁸. For at illustrere forskellene i disse somre, er der set på to parametre: Gennemsnitstemperatur og antal solskinstimer i de tre sommermåneder: juni, juli og august⁹.

Tabel 1.1 Somrene 2007-2011

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Gennemsnit (2007-2012)
Temp., °C	16,2	16,4	16,2	16,3	15,9	15,1	16,0
Solskinstimer	579	721	700	645	573	621	640

⁷ Ifølge Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagne skal solrådene prioriteres. Skygge er det vigtigste solråd (solråd 1), efterfulgt af solhat/tøj (solråd 2) og solcreme (solråd 3).

⁸ Denne rapport bygger primært på data fra 2012, men data fra 2007-2011 inddrages i forbindelse med udviklingsanalyser. Rapporter fra 2008-2011 ses på www.skrunedforsolen.dk under "Forskning og evaluering" → "Rapporter" (Thorgaard et al., 2009; Thorgaard et al., 2010; Krarup et al., 2010; Behrens et al., 2011). Data indsamlet i efteråret 2007 er ikke afrapporteret i en separat rapport, men indgår som udviklingsdata i alle nævnte rapporter samt i denne rapport.

⁹ Når danskerne i denne rapport spørges til deres solvaner i sommeren 2012, spørges de til månederne maj, juni, juli og august. I tabel 1.1. medtages kun månederne juni, juli og august, hvilket skyldes, at tallene fra tabel 1.1. kommer fra DMI, der udelukkende har inddraget de tre måneder i deres beregninger. Yderligere informationer om gennemsnitstemperatur og antal solskinstimer i somrene 2007-2012 kan findes på www.dmi.dk.

Sommeren 2012 var den koldeste i de seneste seks år, og antallet af solskinstimer lå også under gennemsnittet (621 solskinstimer sammenlignet med et gennemsnit på 640 solskinstimer).

Datagrundlag

Rapporten bygger på data fra to elektroniske spørgeskemaundersøgelser, der begge blev gennemført i september 2012 af analysebureauet Userneeds:

- En dataindsamling blandt 2.195 danskere i alderen 15-64 år. Data er repræsentativt på køn, alder og region.
- En dataindsamling blandt 1.026 børn i alderen 5-14 år¹⁰. Data er repræsentativt på køn og region.

Solkampagnen har siden 2007 gennemført årlige monitoreringer af 15-64-årige danskeres solvaner, hvilket gør det muligt at følge udviklingen i danskernes solvaner for perioden 2007-2012. Følgende udviklingstendenser er belyst i rapporten:

- Udviklingen i danskernes solbadningsadfærd
- Udviklingen i andelen af danskere, der er blevet solskoldet i Danmark

Flere andre udviklingstendenser kunne være interessante at belyse, men ændringer i spørgsmålsformuleringer i 2012-spørgeskemaet har desværre umuliggjort sammenligning med tidligere år.

Når 15-64-årige danskeres solvaner belyses i rapporten, undersøges det, om der er signifikante sammenhænge med følgende variable: Køn, alder, region, forældrestatus, hudtype, husstandsindkomst pr. person og uddannelse. Når forældres spørges til deres børns solvaner, undersøges desuden, om der er signifikante sammenhænge med barnets køn og alder. I disse analyser inddrages forældres alder ikke, da denne variabel antages at være stærkt associeret med børns alder.

I spørgeskemaet til de 5-14-årige indgår ikke lige så mange baggrundsvariable som i spørgeskemaet til de 15-64-årige, så i analyser af børns solvaner inddrages kun børnenes køn, alder og region som baggrundsvariable.

Alle rapportens analyser er foretaget PASW Statistics 18, og analyser af sammenhænge er foretaget ved χ^2 -tests. Kun statistisk signifikante forskelle mellem kategorier ($p < 0,05$) er rapporteret, med mindre andet er angivet. For mere information om datagrundlag og metode – se kapitel 12: Metode.

¹⁰ Data for de 5-14-årige er indsamlet via forældrerekruttering. Derfor må det formodes, at de mindre børn har fået hjælp af deres forældre til at besvare spørgeskemaet.

DEFINITIONER

Solbadning

Solbadning defineres som at *"ligge eller sidde i solen med kun lidt tøj på – for at blive brun"*. Respondenterne blev præsenteret for denne definition, da de blev spurgt, hvor ofte de solbadede i Danmark i sommeren 2012.

Solskoldninger

Ved forbrændt/solskoldet forstås *"enhver form for rødme, ubehagelighed, smerte eller blære på huden, der varer længere end 12 timer efter ophold i solen"*. Respondenterne blev præsenteret for denne definition, da de blev spurgt, om de var blevet solskoldet i Danmark inden for de seneste 12 måneder.

Antal respondenter i de enkelte figurer og tabeller (n)

I samtlige figurer og tabeller angives det, hvor mange respondenter, der indgår i udregningen af procentandele. Når der f.eks. står "n=1.000" betyder det, at procentandelen er udregnet på baggrund af 1.000 respondenter.

BAGGRUNDSVARIABLE

Forældrestatus

Forældrestatus angiver, om respondenterne er forældre eller ej. Forældrestatus inddrages som baggrundsvariabel for at belyse, om forældre er mere opmærksomme end ikke-forældre på at solbeskytte sig. Respondenterne er forældre, hvis de har angivet, at de har mindst ét barn under 18 år, der bor helt eller delvist hos dem. Respondenter, der udelukkende har børn, der er 18 år eller ældre, indgår således i rapportens analyser som respondenter, der ikke er forældre. Når variabelen "Forældrestatus" inddrages, ekskluderes samtlige respondenter under 25 år (både forældre og ikke-forældre)¹¹. Når forældre spørges til deres børns solvaner, inkluderes samtlige forældre uanset alder.

Uddannelse

Uddannelse inddrages som baggrundsvariabel for at få et billede af, om der er social ulighed i danskernes soladfærd. Respondenterne er blevet stillet følgende spørgsmål: Angiv venligst din senest afsluttede uddannelse.

- "Grundskole" dækker over følgende svarmuligheder:
 - Grundskoleuddannelse (f.eks. folkeskole og realskole)
- "Ungdomsuddannelse" dækker over følgende svarmuligheder:
 - Erhvervsuddannelse (f.eks. EUD)

¹¹ Dette er gjort ud fra en antagelse om, at alder har større betydning for soladfærd end forældrestatus og fordi de fleste unge under 25 år ikke er forældre.

- Gymnasial uddannelse (f.eks. gymnasium, hf, højere handelseksamen eller htx)
- "Videregående uddannelse" dækker over følgende svarmuligheder:
 - Kort videregående uddannelse (op til 2 år)
 - Mellemlang videregående uddannelse (2-4½ år)
 - Lang videregående uddannelse (5 år eller mere).

Når variabelen "Uddannelse" inddrages, ekskluderes respondenter, der er lærlinge eller under uddannelse¹².

Husstandsindkomst pr. person i husstanden

Husstandsindkomst pr. person inddrages som baggrundsvariabel for at få et billede af, om der er social ulighed i danskernes soladfærd. Respondenterne er blevet spurgt til deres samlede husstandsindkomst før skat, om de er samlevende eller bor alene, og om, hvor mange hjemmeboende børn, de har. Ud fra de tre variable, er der beregnet en variabel, der måler husstandsindkomst pr. person i husstanden opdelt i følgende grupper:

- Under 200.000 kr. pr. person
- 200.000-299.999 kr. pr. person
- 300.000-399.999 kr. pr. person
- 400.000 kr. og derover pr. person

Når variabelen "Husstandsindkomst pr. person" inddrages, ekskluderes respondenter, der er lærlinge eller under uddannelse¹³ og respondenter, der ikke har oplyst deres husstandsindkomst.

Hudtype

Hudtype inddrages som baggrundsvariabel for at belyse, om personer med sart hud har en anden adfærd i solen end personer, der i højere grad kan tåle solen. Ud fra dermatologen Thomas B. Fitzpatrick's terminologi defineres en persons hudtype ud fra, hvordan hans/hendes hud reagerer på solesponering (Fitzpatrick, 1988). Personer med hudtype 1 har en meget sart hud, der nemt bliver solskoldet og ikke kan blive brun. Personer med hudtype 4 og derover¹⁴ kan i noget højere grad tåle solen og bliver nemt brune og aldrig solskoldet. Personer med hudtype 2 og 3 placerer sig imellem hudtype 1 og 4.

¹² Den senest afsluttede uddannelse for studerende/lærlinge er sandsynligvis ikke den højeste uddannelse, de vil opnå. Derfor giver den senest afsluttede uddannelse for studerende/lærlinge ikke et retvisende billede af respondenternes sociale status.

¹³ Respondenter, der er under uddannelse vil typisk have en midlertidigt lavere indkomst, fordi de er under uddannelse, og dermed vil deres husstandsindkomst ikke give et retvisende billede af deres sociale status.

¹⁴ Fitzpatrick definerede i alt seks forskellige hudtyper: Hudtype 1-4 er for personer med hvid hudfarve, hudtype 5 er for personer med brun hudfarve og hudtype 6 er for personer med sort hudfarve. For hudtype 5-6 gælder samme kriterier som for hudtype 4: Aldrig solskoldet, altid brun (Fitzpatrick, 1988).

Respondenterne er i undersøgelsen blevet spurgt til, hvordan deres hud reagerer ved den første sol i starten af solsæsonen: Hvor ofte bliver de brune, og hvor ofte bliver de solskoldede? Ud fra disse to spørgsmål kan variabelen "Hudtype" beregnes:

- Hudtype 1: Altid solskoldet, aldrig brun
- Hudtype 2: Sommetider solskoldet, sjældent brun
- Hudtype 3: Sjældent solskoldet, sommetider brun
- Hudtype 4: Aldrig solskoldet, altid brun.

Respondenter med hudtype 3 og 4 er i analyserne blevet slået sammen til én gruppe (hudtype 3+), eftersom kun få respondenter havde hudtype 4 (n=32), og begge grupper har en hudtype, der kan tåle en del sol.

Når variabelen "Hudtype" inddrages, ekskluderes respondenter, der har svaret "Ved ikke" til mindst ét af de to spørgsmål og respondenter, der har svaret inkonsekvent på de to spørgsmål; f.eks. at de altid bliver solskoldet og altid bliver brune ved den første sol.

Fitzpatricks hudtypeinddeling bygger på selvrapportering, og metoden er blevet kritiseret for at overvurdere folks hudtype, fordi mange tror, at de kan tåle mere sol, end de reelt kan. Ikke desto mindre er metoden anvendt i mange videnskabelige sammenhænge, og i denne undersøgelse har det ikke været muligt at foretage en mere objektiv hudtypemåling, eftersom respondenterne ved deltagelse udelukkende har besvaret et elektronisk spørgeskema.

Voksne danskeres solvaner i den danske sommer (15-64 år)

2. Danskernes ophold i solen i den danske sommer

Om sommeren i Danmark er solens stråling kraftigst mellem kl. 12 og 15. Det anslås, at ca. 50 % af solens daglige uv-stråling falder i dette tidsrum. De fleste danskere vil få rød hud og solskoldninger, hvis de opholder sig mere end 30 minutter ude i solen mellem kl. 12 og 15 (Wulf & Eriksen, 2010). Solbeskyttelse er derfor vigtigt, hvis man skal opholde sig i solen i længere tid midt på dagen.

Resumé

Antal timer danskerne var i solen på solskinsdage mellem kl. 12 og 15

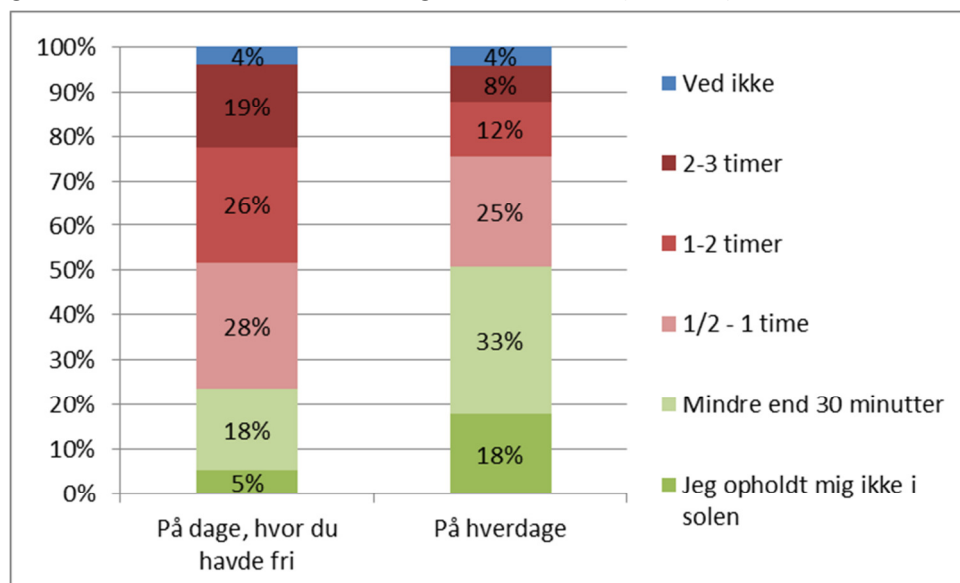
- De 15-64-årige danskere er generelt mere ude i solen på fridage end på hverdage. 73 % angiver, at de på solskinsrige *fridage* opholdt sig mere end 30 minutter i solen mellem kl. 12 og 15, mens kun 45 % opholdt sig mere end 30 minutter i solen mellem kl. 12 og 15 på solskinsrige *hverdage*.
- 19 % opholdt sig i solen i 2-3 timer på solskinsrige fridage, mens 8 % opholdt sig i solen 2-3 timer på solskinsrige hverdage mellem kl. 12 og 15 i den danske sommer.

Hvem er ude i solen mere end 30 minutter mellem kl. 12 og 15 på fridage?

- Unge respondenter angiver i højere grad end ældre respondenter, at de var i solen mere end 30 minutter mellem kl. 12 og 15 på fridage i den danske sommer.
- Respondenter med hudtype 2 og 3 angiver i højere grad end respondenter med hudtype 1, at de var i solen mere end 30 minutter mellem kl. 12 og 15 på fridage i den danske sommer.
- Der er flere med ungdomsuddannelse end med grundskoleuddannelse, der var i solen mere end 30 minutter mellem kl. 12 og 15 på fridage i den danske sommer. Respondenter med en videregående uddannelse ligger imellem respondenter med en ungdomsuddannelse og respondenter med en grundskoleuddannelse.

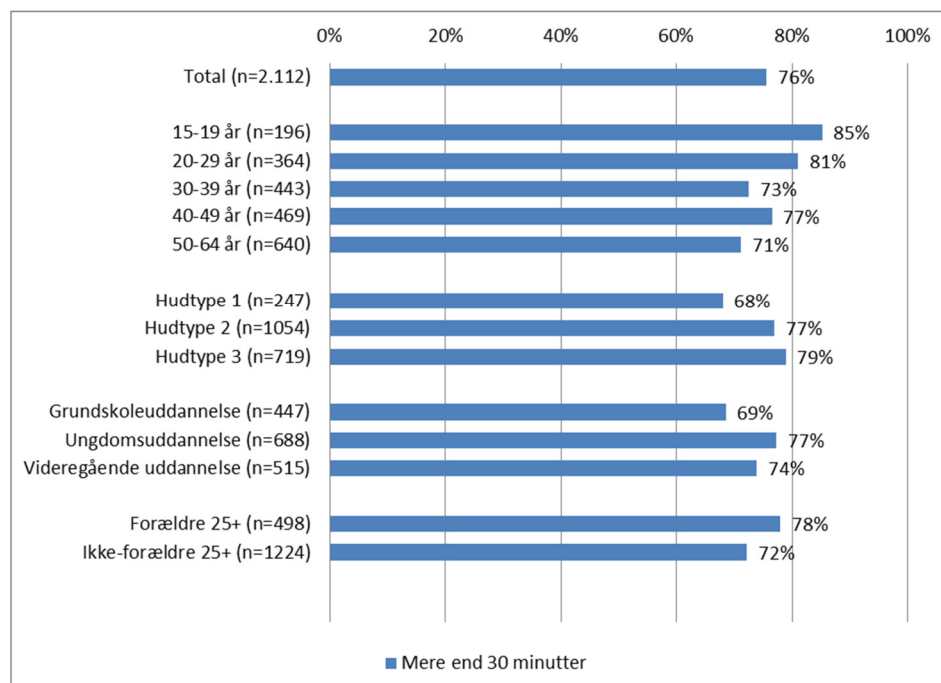
Antal timer danskerne var i solen på solskinsdage mellem kl. 12 og 15

Figur 2.1. Tænk tilbage på en solskinsdag i maj, juni, juli og august i år. Hvor mange timer var du i gennemsnit i solen mellem kl. 12 og 15 i Danmark? (n=2.195)¹⁵.

Hvem er ude i solen mere end 30 minutter mellem kl. 12 og 15 på fridage?

Figur 2.2. Andelen, der er ude i solen mere end 30 minutter på fridage mellem kl. 12 og 15. Fordelt på alder, hudtype, uddannelse og beskæftigelse (n=2.112).

Ingen signifikante forskelle fundet for køn, region og husstandsindkomst pr. person.

¹⁵ De respondenter, der har svaret "Ved ikke" i figur 2.1., er ekskluderet i analyserne til figur 2.2. Derfor er andelen, der er ude i solen mere end 30 minutter mellem kl. 12 og 15 på solskinsdage, hvor respondenterne havde fri, forskellig i figur 2.1. og figur 2.2.

3. Danskernes kendskab til solrådene og prioritering af dem

Solkampagnen har følgende tre solråd til, hvordan man beskytter sig mod solens stråling i den danske sommer:

1. Skygge/Siesta: Søg skygge mellem 12 & 15
2. Solhat: Brug solhat og tøj, der dækker krop, overarme og lår
3. Solcreme: Brug solcreme med faktor 15 dér, hvor tøjet ikke dækker

Ifølge Solkampagnen er de tre solråd prioriterede i ovenstående rækkefølge ud fra, hvad der giver den mest effektive beskyttelse mod solens stråling.

For mere information om solrådene – se www.skrunedforsolen.dk under ”Solbeskyttelse”.

Resumé

Kendskab til Solkampagnens tre solråd

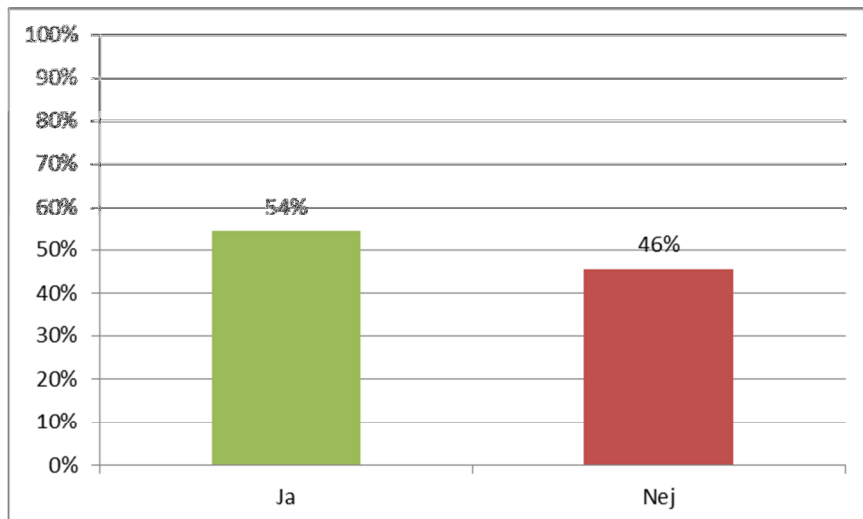
- Godt halvdelen af de 15-64-årige mener, at de uhjulpet kan nævne mindst ét af Solkampagnens solråd (54 %).
- Blandt de respondenter, der angiver, at de kan uhjulpet huske mindst ét af Solkampagnens solråd, nævner 62 % skygge/siesta (solråd 1), 53 % solhat (solråd 2) og 70 % solcreme (solråd 3).
- Blandt de respondenter, der angiver, at de kan uhjulpet huske mindst ét af Solkampagnens solråd, kan 29 % huske alle tre solråd.

Prioritering af Solkampagnens tre solråd

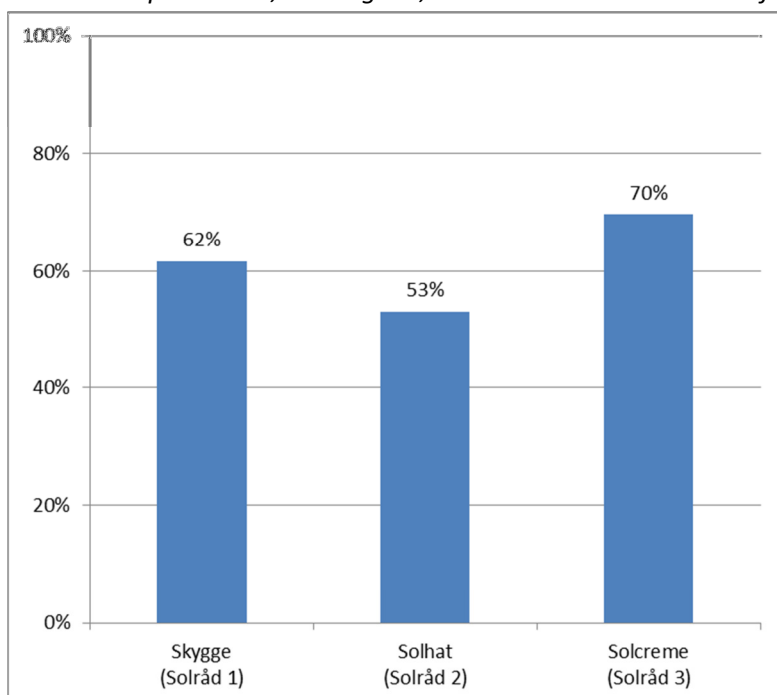
- Hver femte af de 15-64-årige (21 %) ved, at Solkampagnens solråd skal prioriteres, mens 70 % mener, at alle solråd er lige vigtige.
- Det er især unge i alderen 15-19 år, der ved, at Solkampagnens solråd skal prioriteres (37 % mod 15-24 % i de andre aldersgrupper).
- Andelen, der ved, at solrådene skal prioriteres, er lige stor blandt personer med grundskoleuddannelse, personer med ungdomsuddannelse og personer med videregående uddannelse (17-18 %), men der er flest af dem med grundskoleuddannelse, der svarer ”ved ikke” til spørgsmålet om, hvorvidt solrådene skal prioriteres eller ej (15 % mod 8-9 % i de to andre grupper).
- Der er flere forældre over 25 år end ikke-forældre over 25 år, der mener, at alle solråd er lige vigtige (75 % mod 70 %). Lige mange ved, at solrådene skal prioriteres (18 %).
- Respondenter med hudtype 2 og 3 ved i højere grad end respondenter med hudtype 1, at solrådene skal prioriteres (20-23 % mod 16 %).
- Blandt dem, der ved, at solrådene skal prioriteres, angiver 62 % korrekt, at Skygge/Siesta er det vigtigste solråd, mens 10 % mener, at Solhat er det vigtigste solråd, og 24 % mener, at Solcreme er det vigtigste solråd.

Kendskab til Solkampagnens tre solråd

Figur 3.1. Kampagnen "Skrue ned for solen mellem kl. 12 & 15" har flere råd til, hvordan man beskytter sig mod sol- og uv-stråling. Kan du nævne et eller flere af disse råd? (n=2.195).

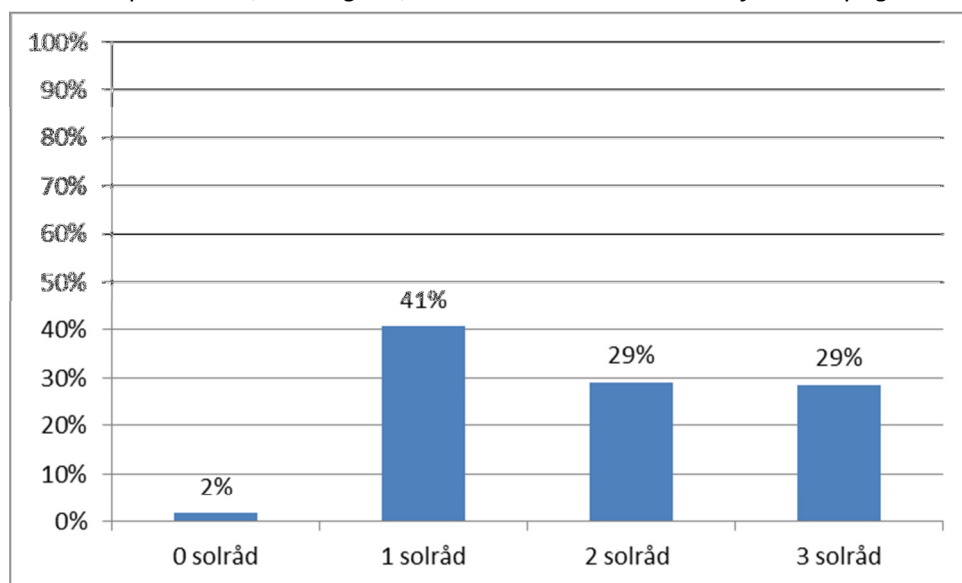

Figur 3.2. Andelen, der uhjulpet kan huske de enkelte solråd. Blandt respondenter, der angiver, at de kan huske mindst ét af kampagnens solråd (n=1.194)¹⁶.

¹⁶ 2 % af de respondenter, der angav at kunne huske et eller flere af Solkampagnens solråd nævnte solrådet "Sluk Solariet". Dette solråd er ikke medtaget i figuren, da denne rapport fokuserer på danskernes solvaner i den danske sommer.

Figur 3.3. Andelen, der uhjulpet kan huske hhv. 0, 1, 2 eller 3 af Solkampagnens solråd. Blandt respondenter, der angiver, at de kan huske mindst ét af Solkampagnens solråd¹⁷ (n=1.194).

¹⁷ De 2 %, der kan huske 0 solråd, er respondenter, der mener, at de kan huske mindst ét solråd, men som så har skrevet noget andet end solråd.

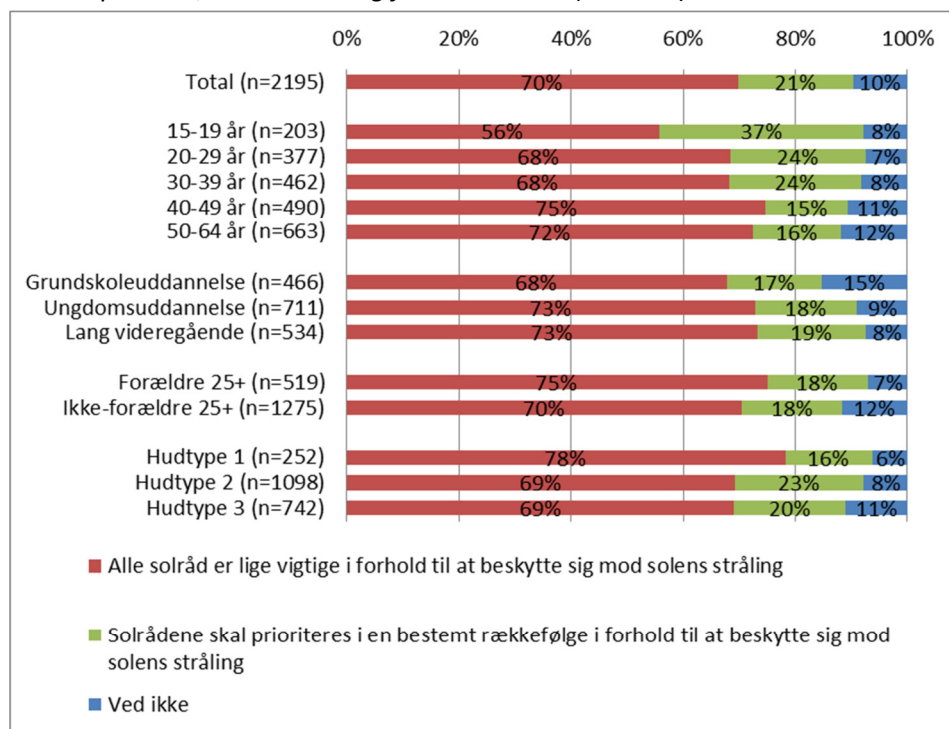
Prioritering af Solkampagnens tre solråd

Figur 3.4. Kampagnen "Skrud ned for solen mellem 12 & 15" har tre råd til, hvordan du kan beskytte dig mod solens stråling i den danske sommer og på solferie i udlandet:

- **Siesta:** Søg skygge mellem 12 & 15
- **Solhat:** Brug solhat og tøj, der dækker krop, overarme og lår
- **Solcreme:** Brug solcreme med faktor 15 dér, hvor tøjet ikke dækker.

Mener du at: (Se svarmuligheder nederst i figuren)

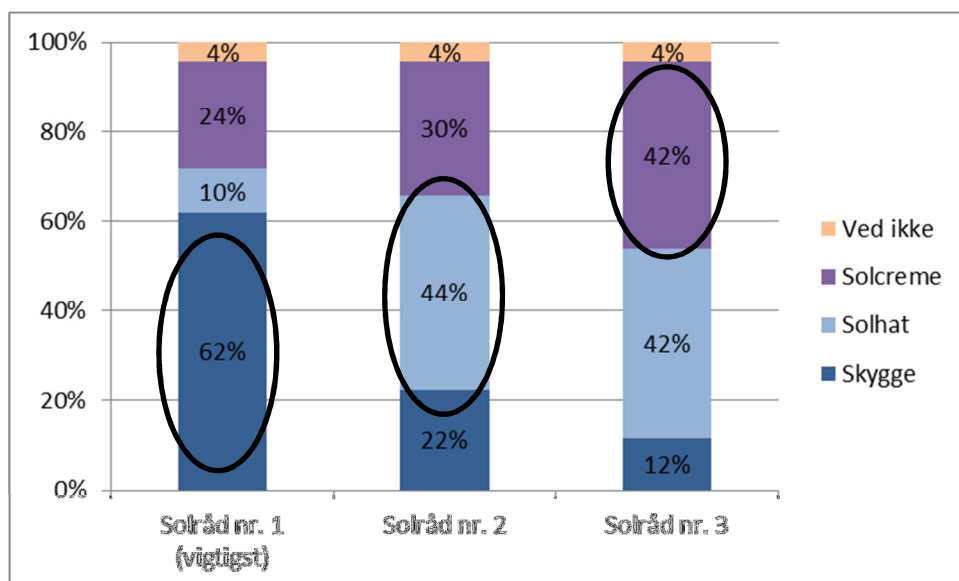
Fordelet på alder, uddannelse og forældrestatus (n=2.195).

Ingen signifikante forskelle fundet for region, køn og husstandsindkomst pr. person.

Figur 3.5. Respondenternes opfattelse af, hvilken rækkefølge solrådene skal prioriteres i. De korrekte svar er markeret med en sort ring.

Blandt de respondenter, der mener, at solrådene skal prioriteres i en bestemt rækkefølge (n=451).

4. Danskernes brug af solrådene

Brug af skygge og tøj som solbeskyttelse reducerer risikoen for at blive solskoldet (Linos et al., 2011). I befolkningsundersøgelser er det ikke entydigt, hvorvidt brug af solcreme nedsætter risikoen for solskoldninger eller kræft i huden (Linos et al., 2011; Køster et al., 2010; Loden et al., 2011). Dette kan skyldes, at mange bruger solcreme forkert; i for lille mængde og/eller til at forlænge ophold i solen. Laboratorieforsøg, hvor testpersoner får korrekt indsmøring, viser, at solcreme beskytter mod solskoldninger (Wulf et al., 1997; Faurischou & Wulf, 2007).

Resumé

Det mest (og mindst) anvendte solråd

- Både kl. 9-12, kl. 12-15 og kl. 15-18 er solcreme det mest anvendte solråd blandt 15-64-årige danskere på solskinsrige fridage i Danmark. Solhat er på alle tidspunkter det *mindst* anvendte solråd.

Brug af solrådet om skygge (solråd 1)

- Solrådet om skygge bliver i højere grad brugt midt på dagen kl. 12-15 end i ydertimerne (kl. 9-12 og kl. 15-18).
- 22 % af danskerne søgte skygge alle dage mellem kl. 12 og 15 på solskinsdage i den danske sommer.
- Det er især kvinder, ældre respondenter, respondenter med en grundskoleuddannelse og respondenter med hudtype 1, der søger skygge midt på dagen.

Brug af solrådet om solhat (solråd 2)

- Solrådet om solhat bliver i lige høj grad brugt hhv. kl. 9-12, kl. 12-15 og kl. 15-18 i den danske sommer.
- Det er især mænd, ældre respondenter, respondenter med en grundskoleuddannelse og respondenter med hudtype 1, der bruger solhat midt på dagen.

Brug af solrådet om tøj, der dækker overarme og lår (solråd 2)

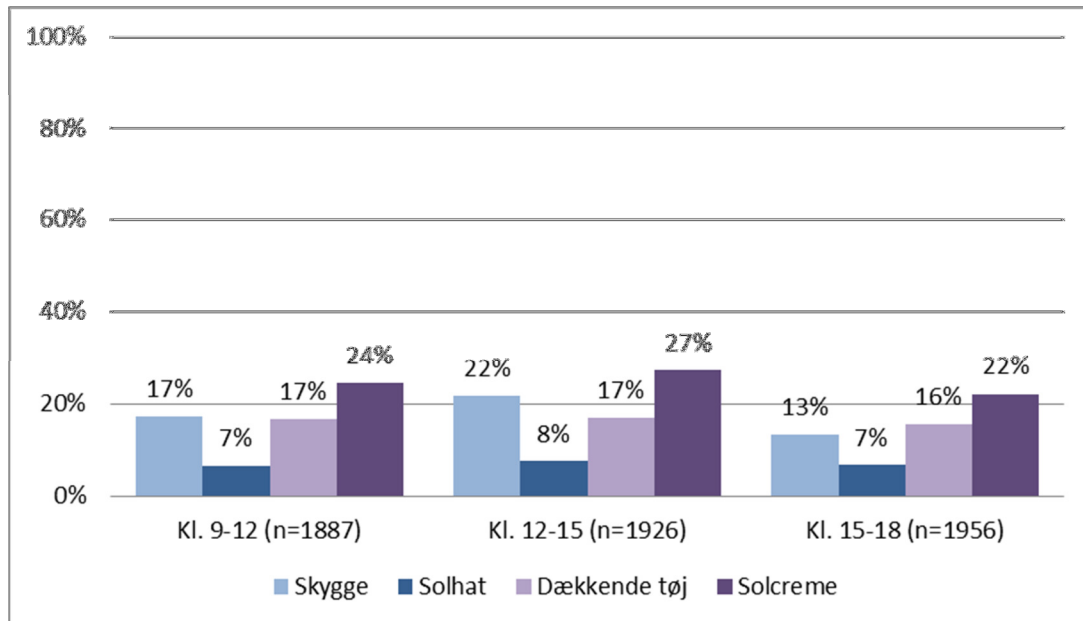
- Solrådet om dækkende tøj bliver i lige høj grad brugt hhv. kl. 9-12, kl. 12-15 og kl. 15-18 i den danske sommer.
- Det er især mænd, respondenter i alderen 30-39 år og 50-64 år, respondenter med hudtype 1 samt respondenter, der ikke er forældre, der bruger dækkende tøj midt på dagen.

Brug af solrådet om solcreme (solråd 3)

- Solrådet om solcreme bruges mest kl. 9-12 og kl. 12-15 i den danske sommer.
- Det er især kvinder og respondenter med ungdomsuddannelse, der bruger solcreme midt på dagen.
- 38 % af de 15-64-årige angiver, at de bruger solcreme til at forlænge den tid, de opholder sig i solen.
- Det er især kvinder, ældre respondenter, respondenter fra Region Hovedstaden og Region Nordjylland, respondenter med videregående uddannelse, respondenter, der er forældre og respondenter med hudtype 1, som angiver, at de bruger solcreme til at forlænge den tid, de opholder sig i solen.

Det mest anvendte solråd

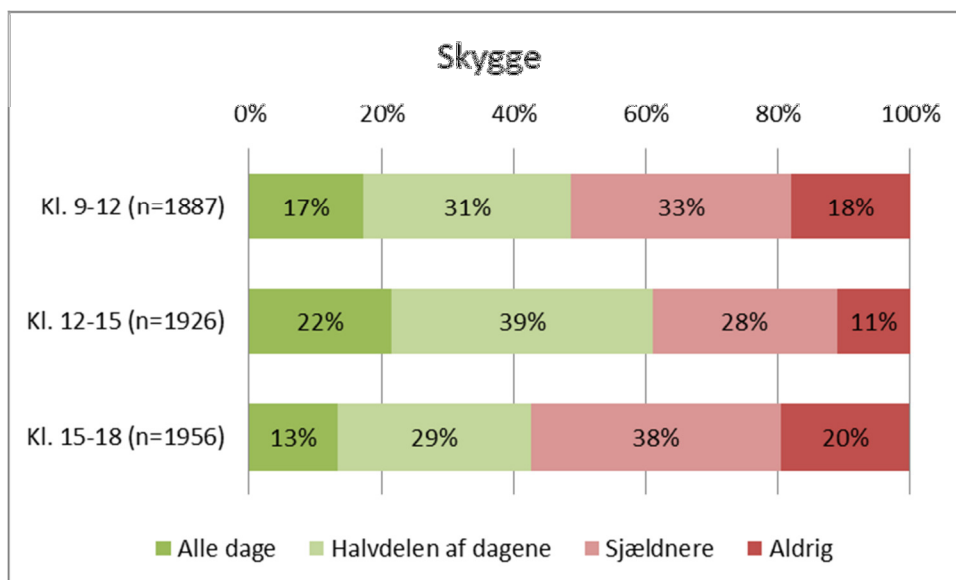
Figur 4.1. Andelen, der brugte de enkelte solråd alle dage¹⁸ mellem hhv. kl. 9-12, 12-15 og 15-18. Blandt 15-64-årige, der ikke var indendørs alle dage hhv. kl. 9-12, kl. 12-15 og kl. 15-18.

Brug af solrådet om skygge (solråd 1)

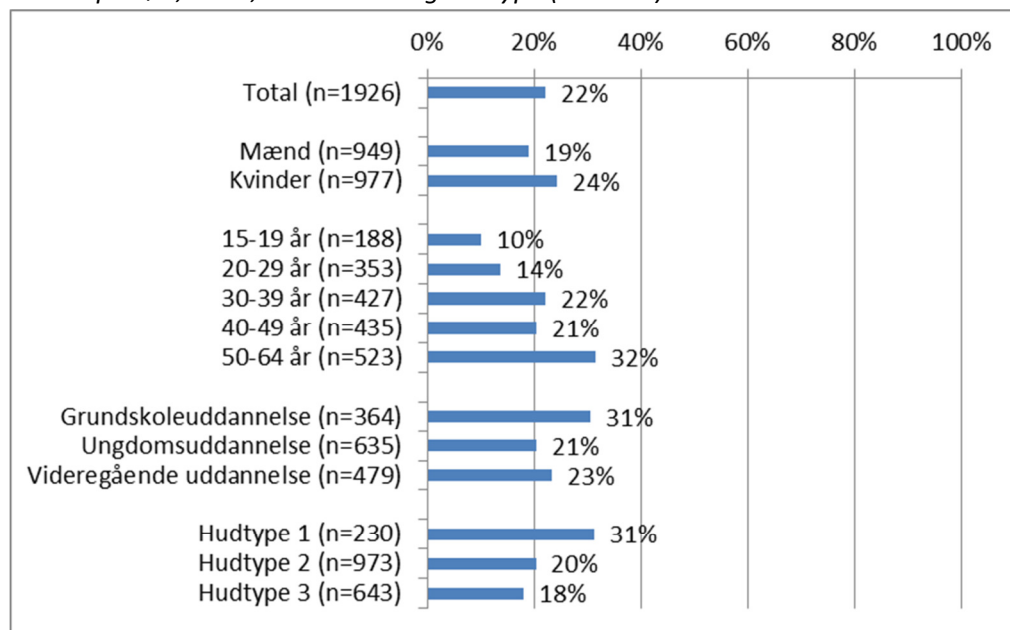
Figur 4.2. Tænk tilbage på solskinsdage i maj, juni, juli og august i år, hvor du havde fri. Hvor ofte søgte du skygge?

Blandt 15-64-årige, der ikke var indendørs alle dage hhv. kl. 9-12, kl. 12-15 og kl. 15-18.

¹⁸ Med "alle dage" menes alle solskinsdage, hvor respondenterne havde fri. Det gælder for alle figurer i kapitel 4.

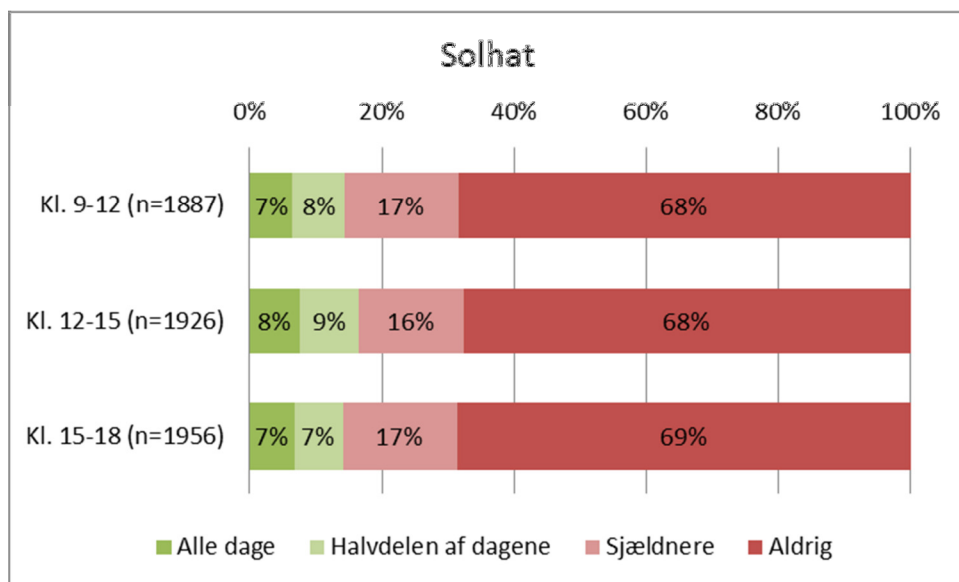
Figur 4.3. Andelen, der søgte skygge alle dage kl. 12-15 på solskinsrige fridage i den danske sommer. Blandt 15-64-årige, der ikke var indendørs alle dage kl. 12-15. Fordelt på køn, alder, uddannelse og hudtype (n=1.926).

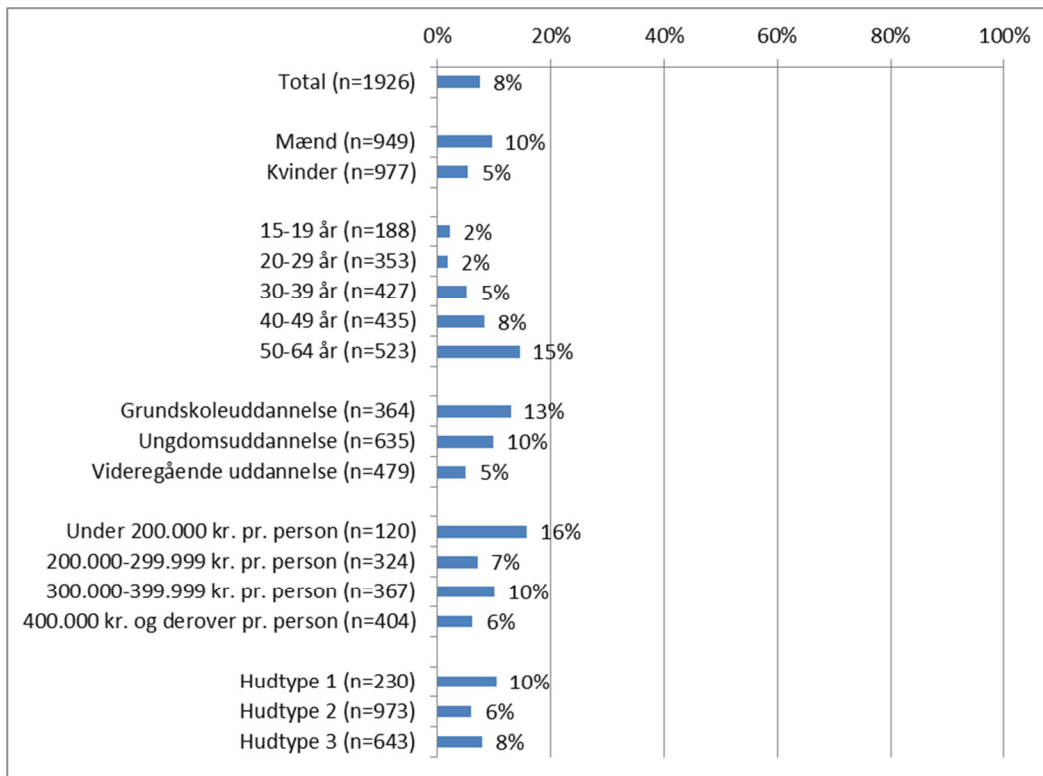
Ingen signifikante forskelle fundet for forældrestatus, region og husstandsindkomst pr. person.

Brug af solrådet om solhat (solråd 2)

Figur 4.4. Tænk tilbage på solskinsdage i maj, juni, juli og august i år, hvor du havde fri. Hvor ofte brugte du solhat? Blandt 15-64-årige, der ikke var indendørs alle dage hhv. kl. 9-12, kl. 12-15 og kl. 15-18.

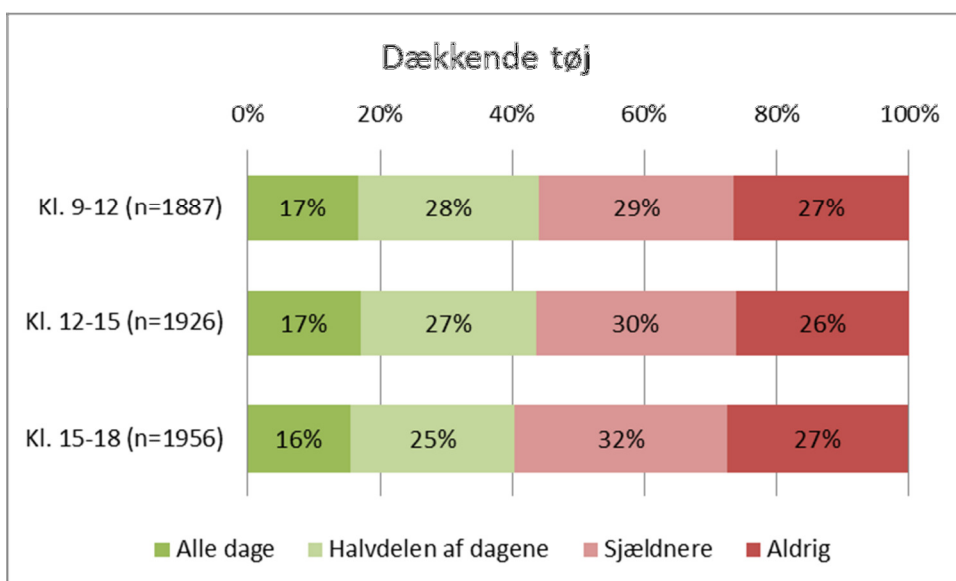
Figur 4.5. Andelen, der brugte solhat alle dage kl. 12-15 på solskinsrige fridage i den danske sommer. Blandt 15-64-årige, der ikke var indendørs alle dage kl. 12-15. Fordelt på køn, alder, uddannelse, husstandsindkomst pr. person og hudtype (n=1.926).

Ingen signifikante forskelle fundet for forældrestatus og region.

Brug af solrådet om dækkende tøj (solråd 2)

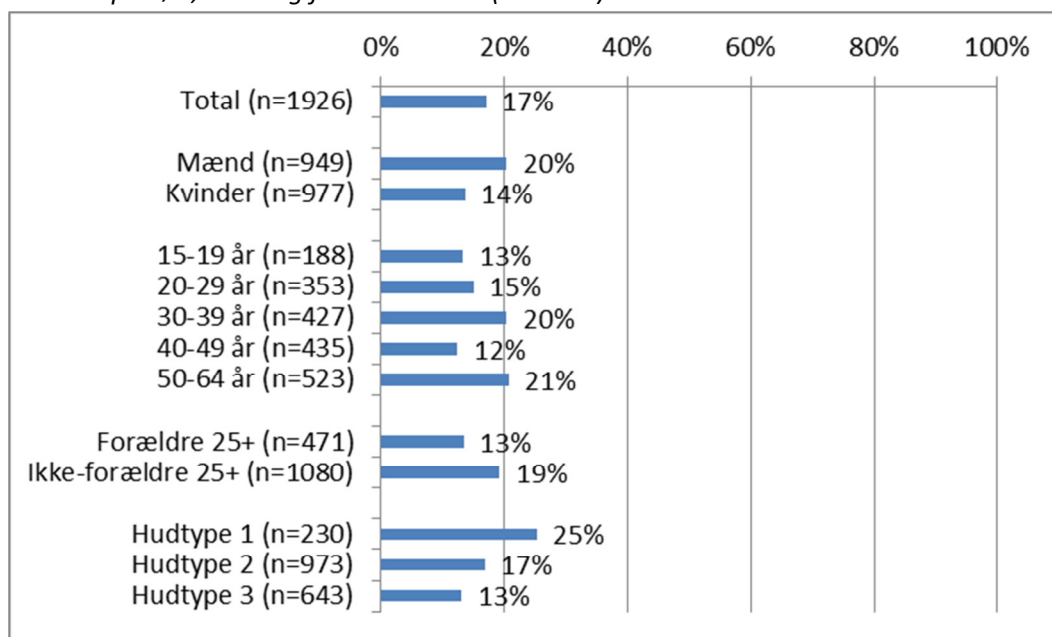
Figur 4.6. Tænk tilbage på solskinsdage i maj, juni, juli og august i år, hvor du havde fri. Hvor ofte brugte du tøj, der dækkede overarme og lår? Blandt 15-64-årige, der ikke var indendørs alle dage hhv. kl. 9-12, kl. 12-15 og kl. 15-18.

Figur 4.7. Andelen, der brugte dækkende tøj alle dage kl. 12-15 på solskinsrige fridage i den danske sommer.

Blandt 15-64-årige, der ikke var indendørs alle dage kl. 12-15.

Fordelt på køn, alder og forældrestatus (n=1.926).

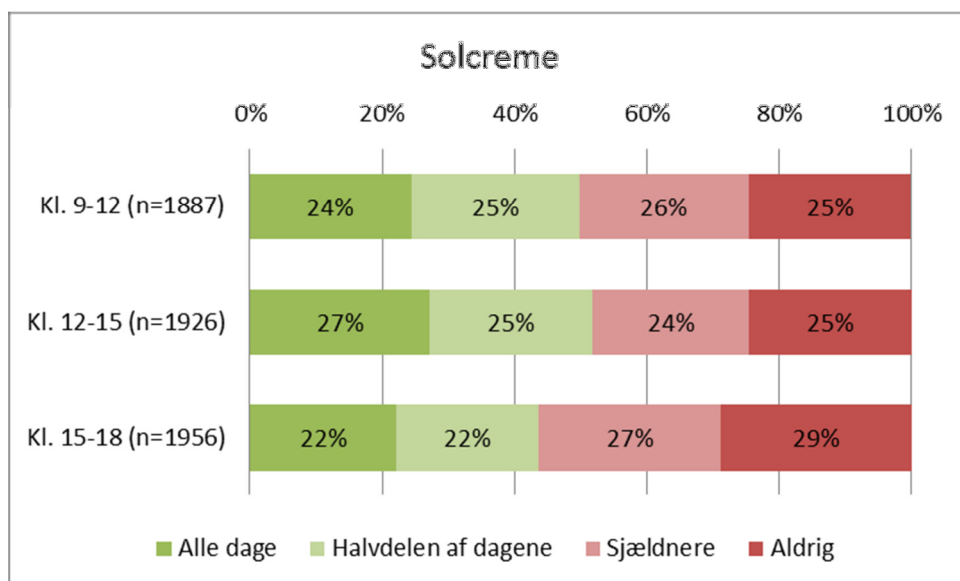

Ingen signifikante forskelle fundet for uddannelse, region og husstandsindkomst pr. person.

Brug af solrådet om solcreme (solråd 3)

Figur 4.8. Tænk tilbage på solskinsdage i maj, juni, juli og august i år, hvor du havde fri. Hvor ofte brugte du solcreme?

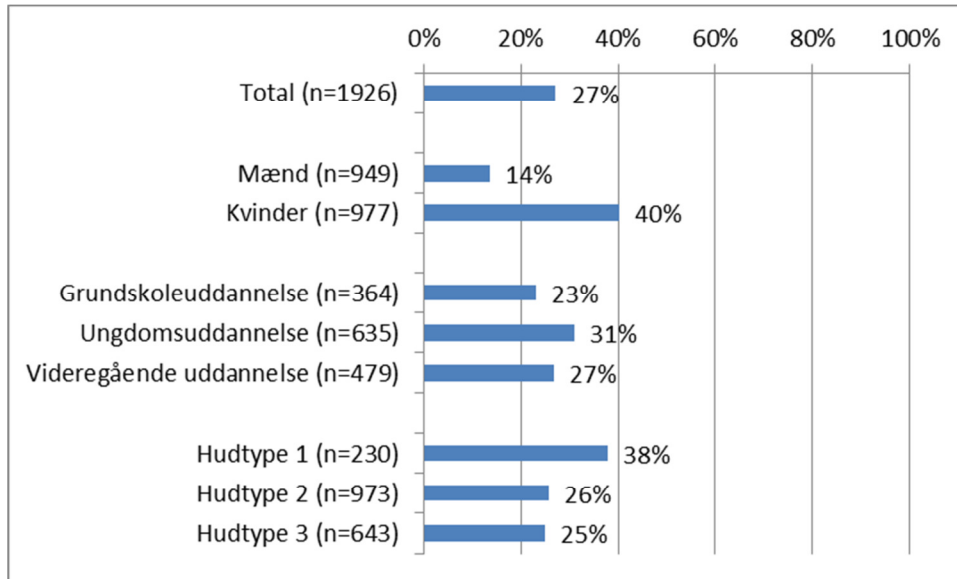
Blandt 15-64-årige, der ikke var indendørs alle dage hhv. kl. 9-12, kl. 12-15 og kl. 15-18.

Figur 4.9. Andelen, der brugte solcreme alle dage kl. 12-15 på solskinsrige fridage i den danske sommer.

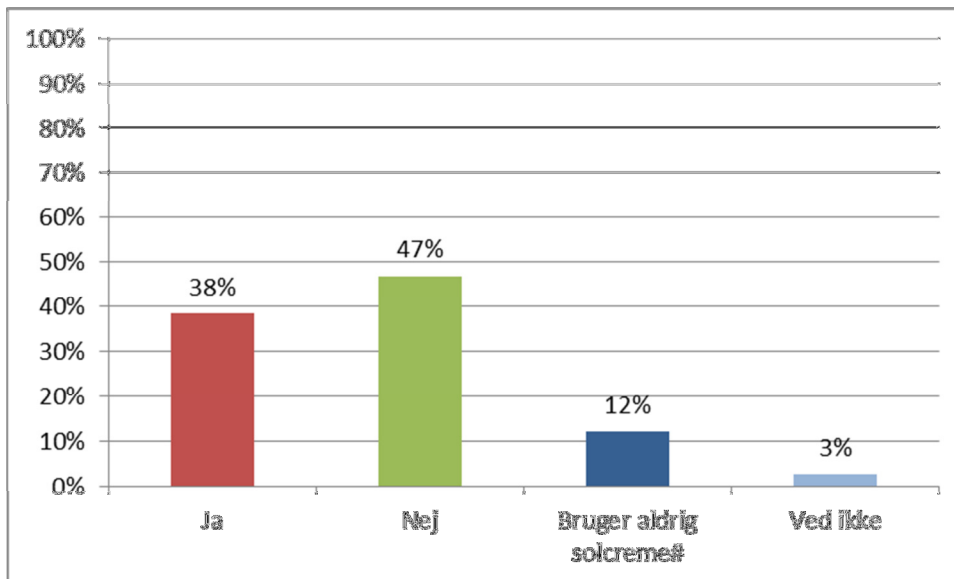
Blandt 15-64-årige, der ikke var indendørs alle dage kl. 12-15.

Fordelt på køn og uddannelse (n=1.926).

Ingen signifikante forskelle fundet for forældrestatus, region, alder og husstandsindkomst pr. person.

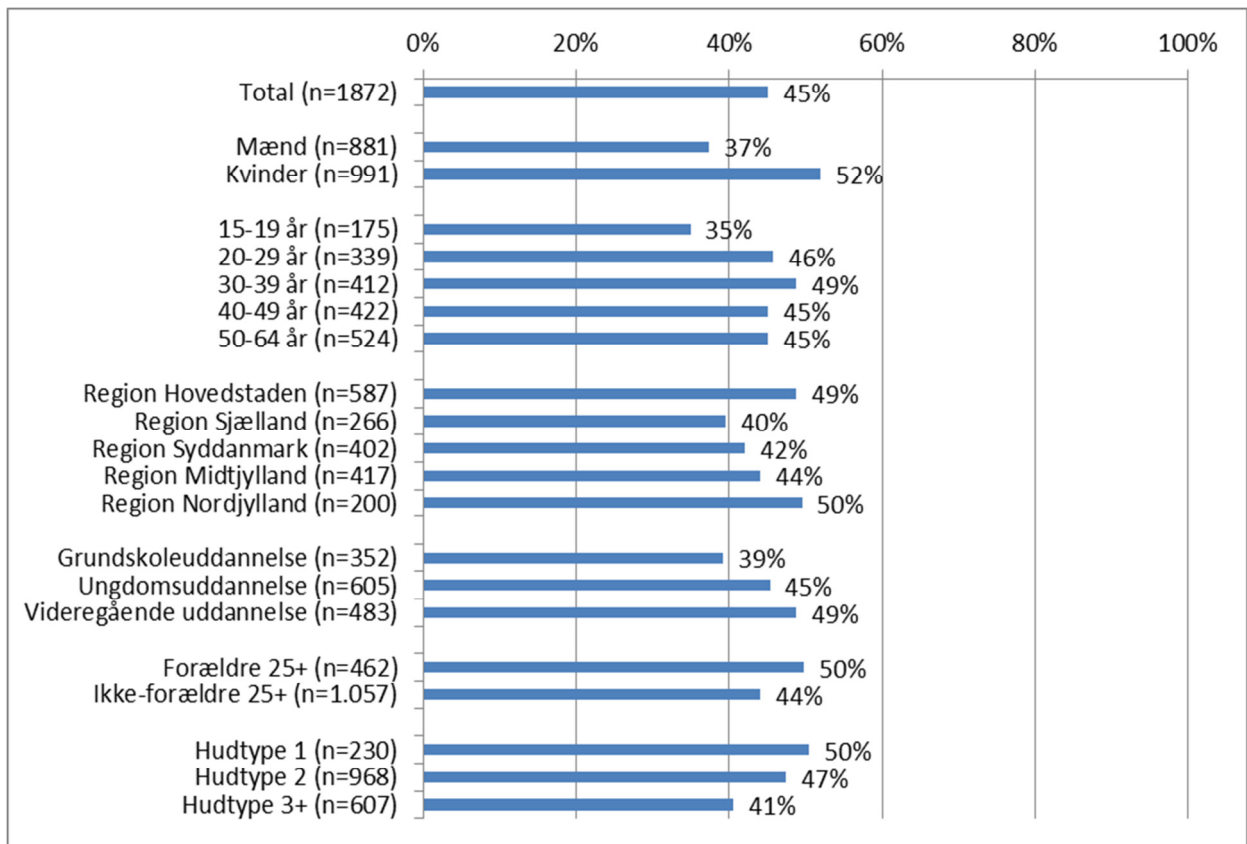
Figur 4.10. Bruger du solcreme til at forlænge den tid, du opholder dig i solen i Danmark? (n=2.195).

Hverken i Danmark eller i udlandet.

Figur 4.11. Andelen, der bruger solcreme til at forlænge den tid, de opholder sig i solen. Blandt respondenter, der bruger solcreme, og som ved, om de bruger solcreme til at forlænge tiden i solen eller ej¹⁹.

Fordelt på køn, alder, region, uddannelse, forældrestatus og hudtype (n=1.872).

Ingen signifikante forskelle fundet for husstandsindkomst pr. person.

¹⁹ Respondenter, der har svaret "Bruger ikke solcreme" (n=264) eller "Ved ikke" (n=59) i figur 4.10, er ekskluderet fra analyserne i figur 4.11.

5. Solbadning

Resumé

Hvor mange danskere solbader?

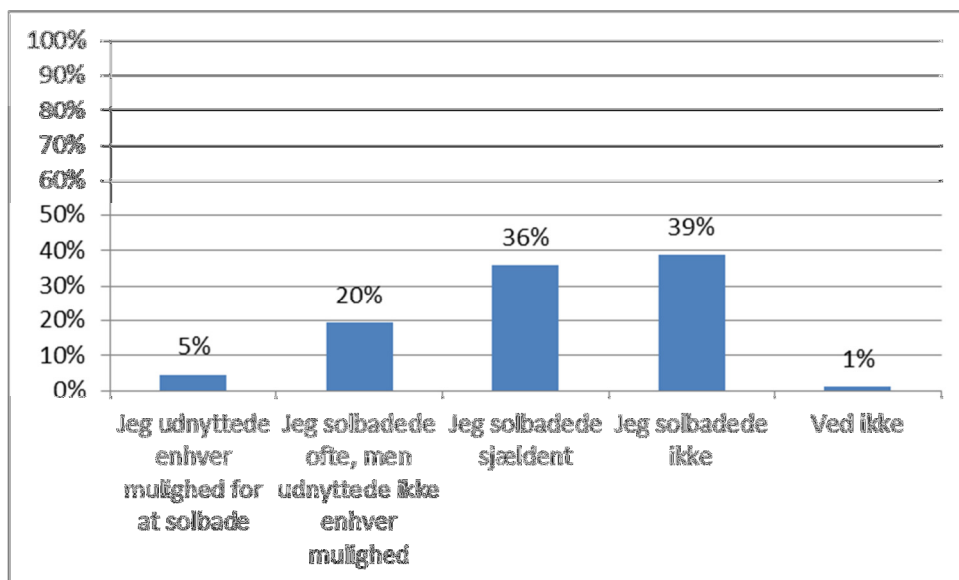
- 5 % af de 15-64-årige danskere angiver, at de udnytter enhver mulighed for at solbade i den danske sommer, mens 20 % solbader ofte og 75 % solbader sjældent eller aldrig.
- Det er især kvinder, 15-19-årige, respondenter med ungdomsuddannelse eller videregående uddannelse, respondenter med høj husstandsindkomst pr. person og respondenter med hudtype 3+, der solbader ofte eller udnytter enhver mulighed for at solbade.
- Andelen af danskere, der udnytter alle muligheder/enhver mulighed for at solbade, er faldet fra 16 % i 2008 til 5 % i 2012.

Årsager til at solbade

- Flest solbader, fordi det er afslappende (71 %), fordi det er pænt at være solbrun (64 %), og fordi det er dejligt (62 %).
- 4 % af de 15-64-årige, der solbader, har svaret "Andet" til spørgsmålet om, hvorfor de solbader. I det åbne svarfelt nævnes følgende årsager flere gange (fremgår ikke af figur):
 - Det hjælper på smerter pga. sygdom/ømme muskler
 - For at få lidt farve, så jeg ikke bliver rød/solskoldet
 - Jeg bliver i godt humør

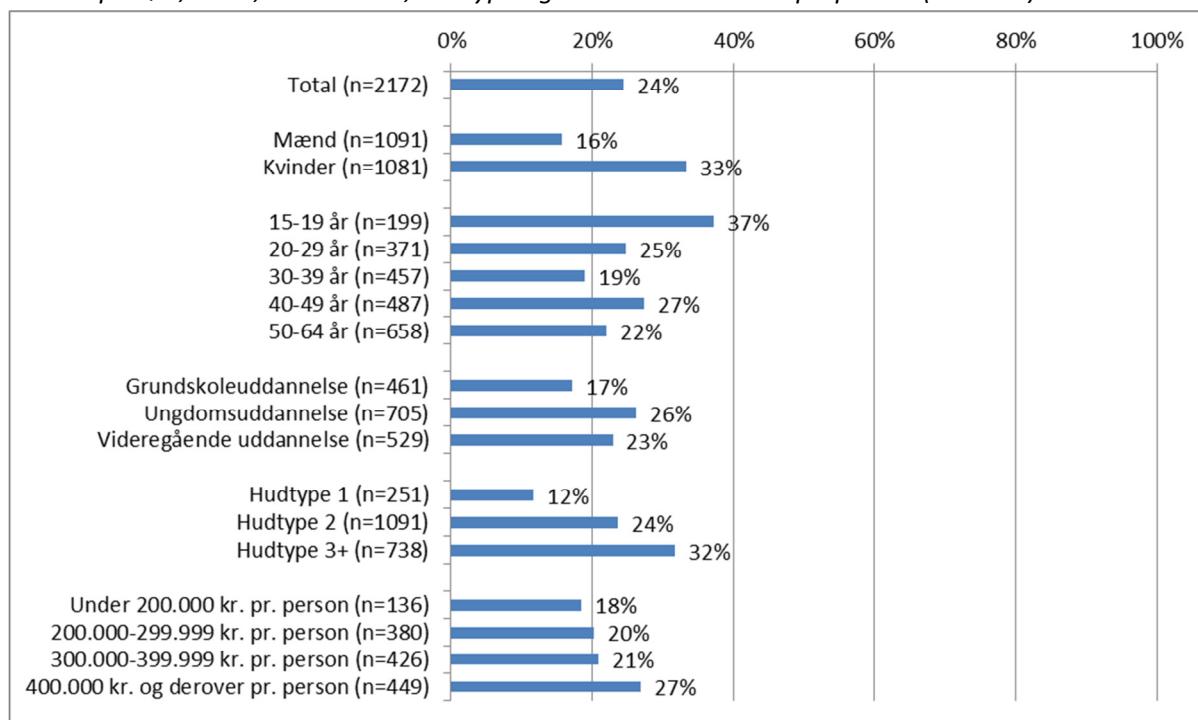
Hvor mange danskere solbader?

Figur 5.1. Tænk tilbage på solskinsdage i maj, juni, juli og august i år, hvor du havde fri og var i Danmark. Hvor ofte solbadede du? Dvs. lå eller sad i solen med kun lidt tøj på – for at blive brun (n=2.195).

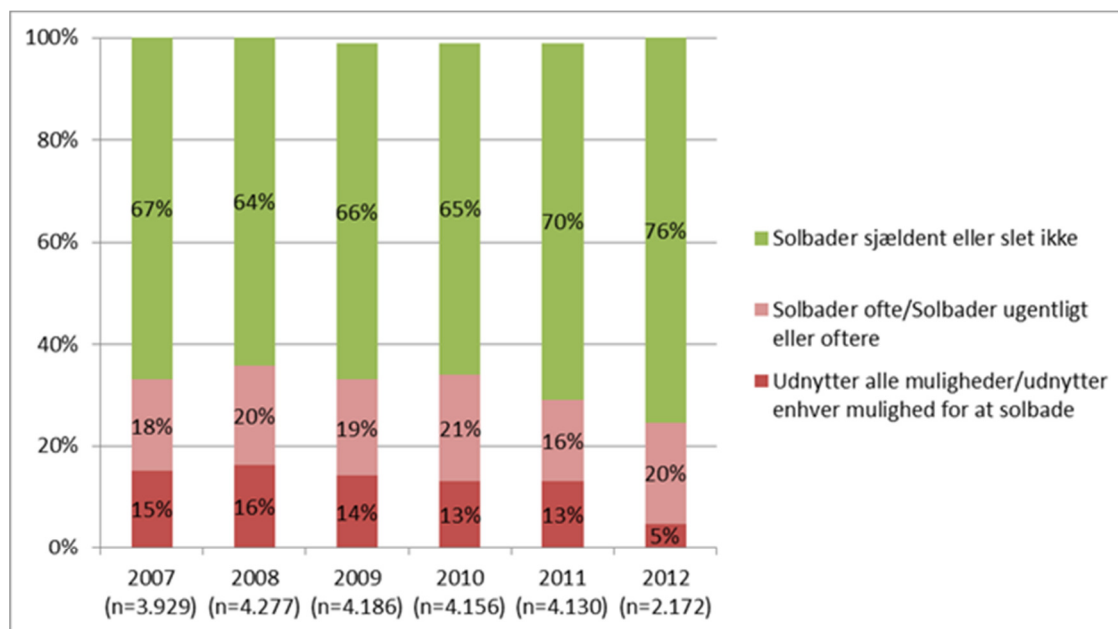
Figur 5.2. Andelen, der solbader ofte eller udnytter enhver mulighed for at solbade på solskinsrige fridage.

Fordelt på køn, alder, uddannelse, hudtype og husstandsindkomst pr. person (n=2.172)²⁰.

Ingen signifikante forskelle fundet for forældrestatus og region.

Figur 5.3. Udviklingen i danskernes solbadningsvaner 2007-2012^{21,22}.

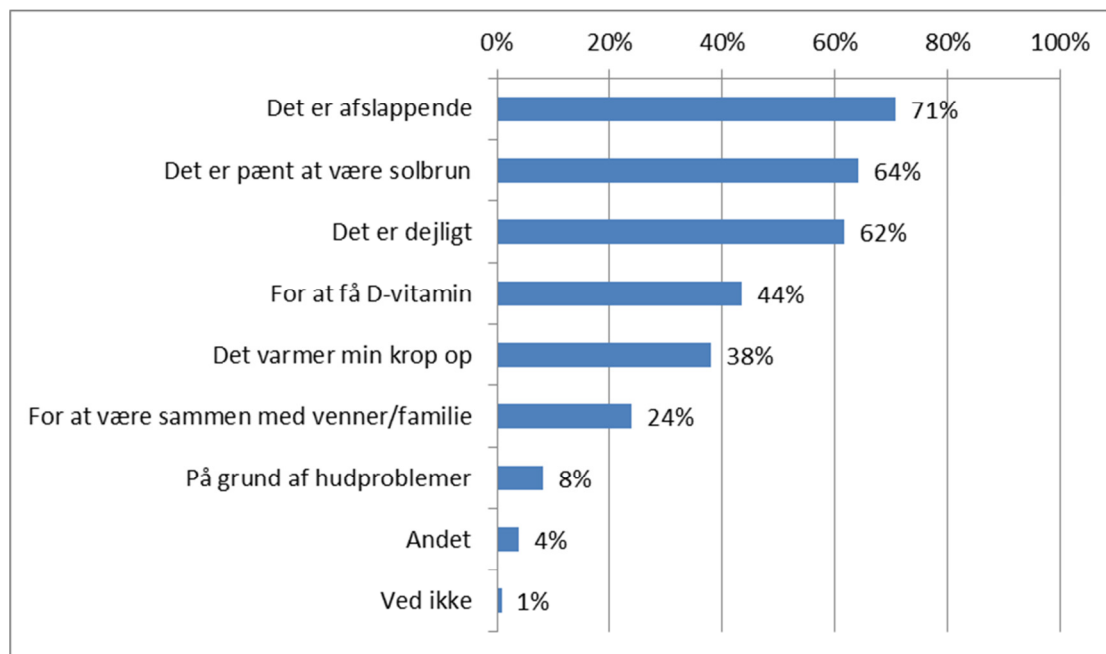
²⁰ De respondenter, der svarede "Ved ikke" (n=23) i figur 5.1, er ekskluderet i analyserne til figur 5.2.

²¹ På grund af afrundinger er der flere kolonner, der ikke summerer præcist til 100 %.

²² I alle årene 2007-2012 er der 1 % af respondenterne, der har svaret "Ved ikke". Disse respondenter er ekskluderet i analyserne for alle seks år.

Årsager til at solbade

Figur 5.4. Hvorfor solbader du? (Angiv gerne flere svar).
Blandt respondenter, der solbader²³ i Danmark (n=1.316).

²³ Respondenter, der har angivet, at de på solskinsrige fridage i Danmark udnytter enhver mulighed for at solbade eller solbader sjældent eller ofte, har fået stillet spørgsmålet om, hvorfor de solbader.

6. Solskoldninger og andre gener fra solen

Det er vanskeligt at måle, hvor meget uv-stråling, folk udsættes for i løbet af en sommer. En solskoldning er et synligt tegn på, at man har fået for meget uv-stråling i forhold til, hvad huden kan tåle. Derfor er andelen af solskoldninger blandt danskerne en målbar indikator for danskernes adfærd i solen. Samtidig er solskoldninger en velkendt risikofaktor for kræft i huden (Marks, 2000).

Resumé

Hvor mange og hvem solskoldes i Danmark?

- 24 % af de 15-64-årige danskere oplevede at blive solskoldet mindst én gang i Danmark i perioden september 2011 til september 2012*.
- Yngre respondenter bliver i højere grad solskoldet end ældre respondenter.
- Personer med hudtype 1 bliver i højere grad solskoldet end personer med hudtype 2 og 3+.
- Personer med videregående uddannelse bliver i højere grad solskoldet end personer med kortere uddannelse (grundskole- eller ungdomsuddannelse)

Hvor solskoldes danskere i Danmark?

- Danskerne solskoldes især i haven, og når de er på stranden, i parken mv. 41 % af dem, der blev solskoldet i Danmark inden for det seneste år, blev solskoldet i haven, mens de *ikke* lavede havearbejde, mens 31-34 % blev solskoldet, mens de lavede havearbejde i haven, eller mens de solbadede eller lavede andre ting på stranden, i parken mv.

Udviklingen i andelen af solskoldede danskere i Danmark 2011-2012

- Andelen af 15-64-årige, der er blevet solskoldet i Danmark, er faldet fra 30 % i 2011 til 24 % i 2012.

* I 2012 har vi for første gang spurgt til solskoldninger inden for de seneste 12 måneder. I 2007-2011 spurgte vi til solskoldninger i den seneste sommer. Derfor er det ikke muligt at belyse udviklingen i den samlede andel af solskoldede danskere fra 2007-2012. Fokuseres der på solskoldninger i *Danmark* kan der imidlertid argumenteres for, at data er sammenligneligt, idet det typisk vil være om sommeren, at man bliver solskoldet i Danmark. Det er kun i 2011 og 2012, at vi har spurgt specifikt til solskoldninger *i Danmark*, og derfor vil udviklingen kun blive belyst for de to år.

Resumé fortsat

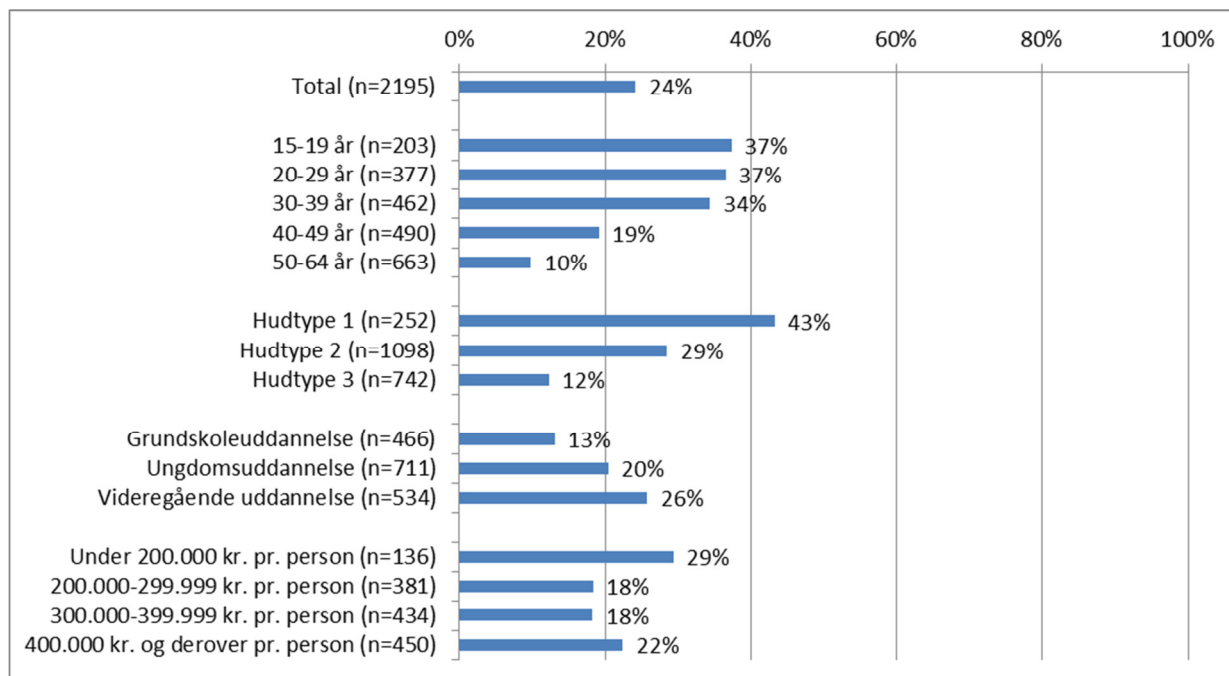
Andre gener fra solen

- Solskoldninger er ikke den eneste gene, danskerne oplever efter ophold i solen. De mest angivne andre gener er rød hud, der holder op med at være rød inden for 12 timer (25 %), ondt i hovedet (16 %) og soleksem (9 %).
- Der er i alt 45 % af de 15-64-årige danskere, der oplever gener ud over solskoldninger efter ophold i solen.
- Det er især kvinder, yngre respondenter og forældre, der oplever gener fra solen. Andelen, der oplever gener fra solen, stiger desuden med stigende uddannelsesniveaue, og respondenter med hudtype 1 oplever i højere grad andre gener fra solen end respondenter med hudtype 2 og 3. Der er også en association mellem solskoldninger og gener fra solen, således, at de, der har oplevet en eller flere solskoldninger i højere grad har oplevet andre gener end de, der ikke har oplevet solskoldninger.

Hvor mange og hvem solskoldes i Danmark?

Figur 6.1. Andelen af 15-64-årige, der er blevet forbrændt/solskoldet i Danmark i løbet af de seneste 12 måneder²⁴.

Fordelt på alder, hudtype, uddannelse og husstandsindkomst pr. person (n=2.195).

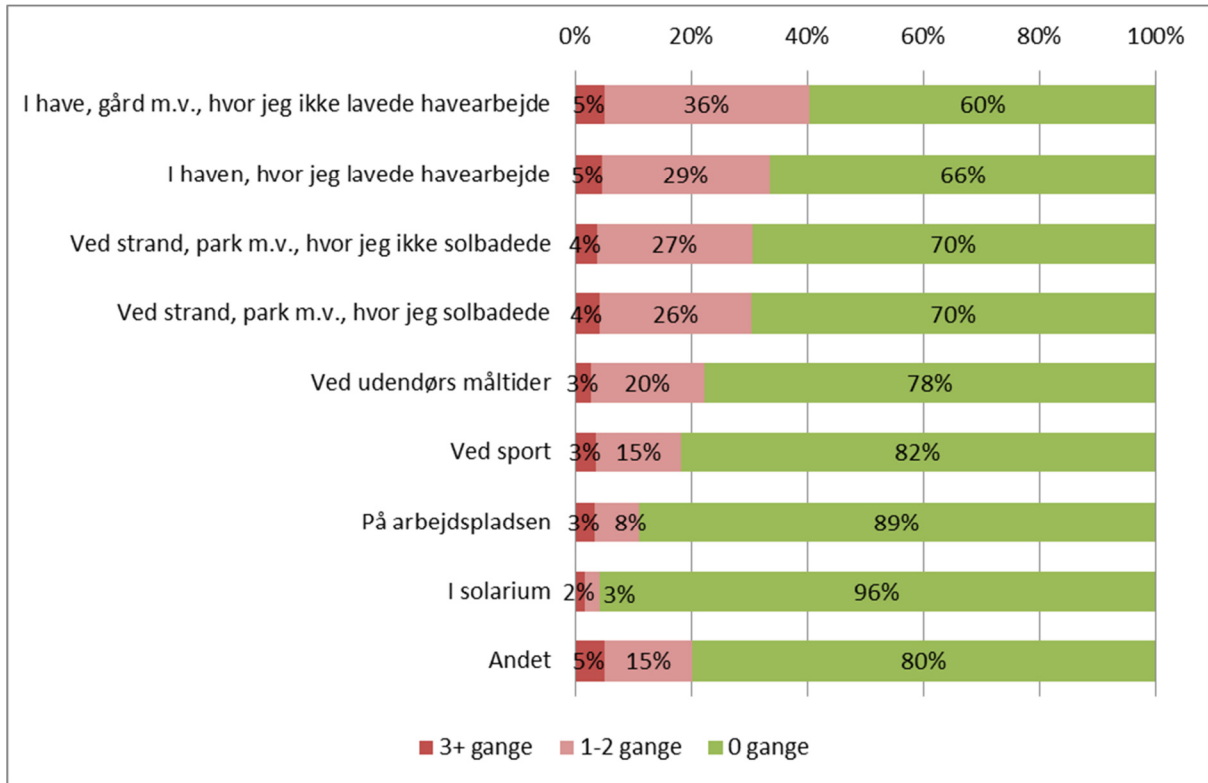
Ingen signifikante forskelle fundet for køn, region og forældrestatus.

²⁴ Respondenterne fik stillet spørgsmålet i september 2012, så de bliver spurgt til solskoldninger i perioden september 2011 til september 2012.

Hvor solskoldes danskere i Danmark?

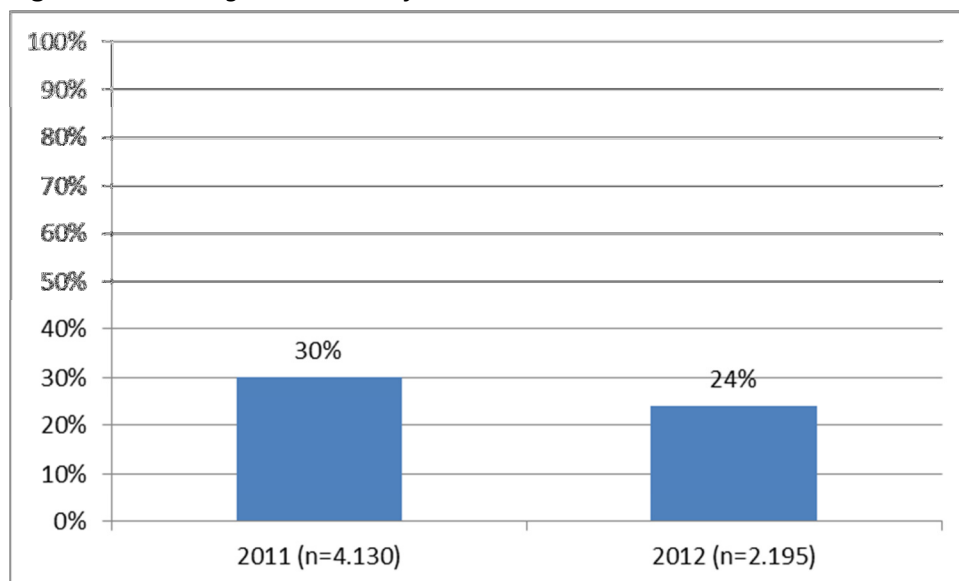
Figur 6.2. Hvor og hvor mange gange er du blevet forbrændt/solskoldet de seneste 12 måneder i Danmark? (Angiv gerne flere svar).

Blandt respondenter, der er blevet solskoldet i Danmark inden for de seneste 12 måneder (n=532).

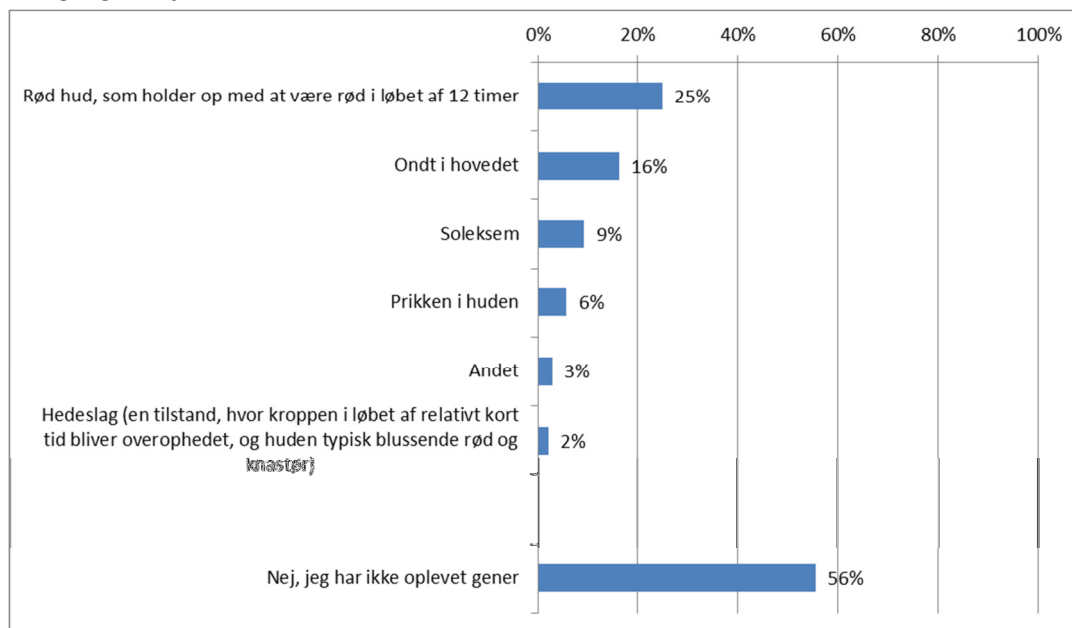
Udviklingen i andelen af solskoldede danskere i Danmark 2011-2012

Figur 6.3. Udviklingen i andelen af solskoldede danskere i Danmark 2011-2012.

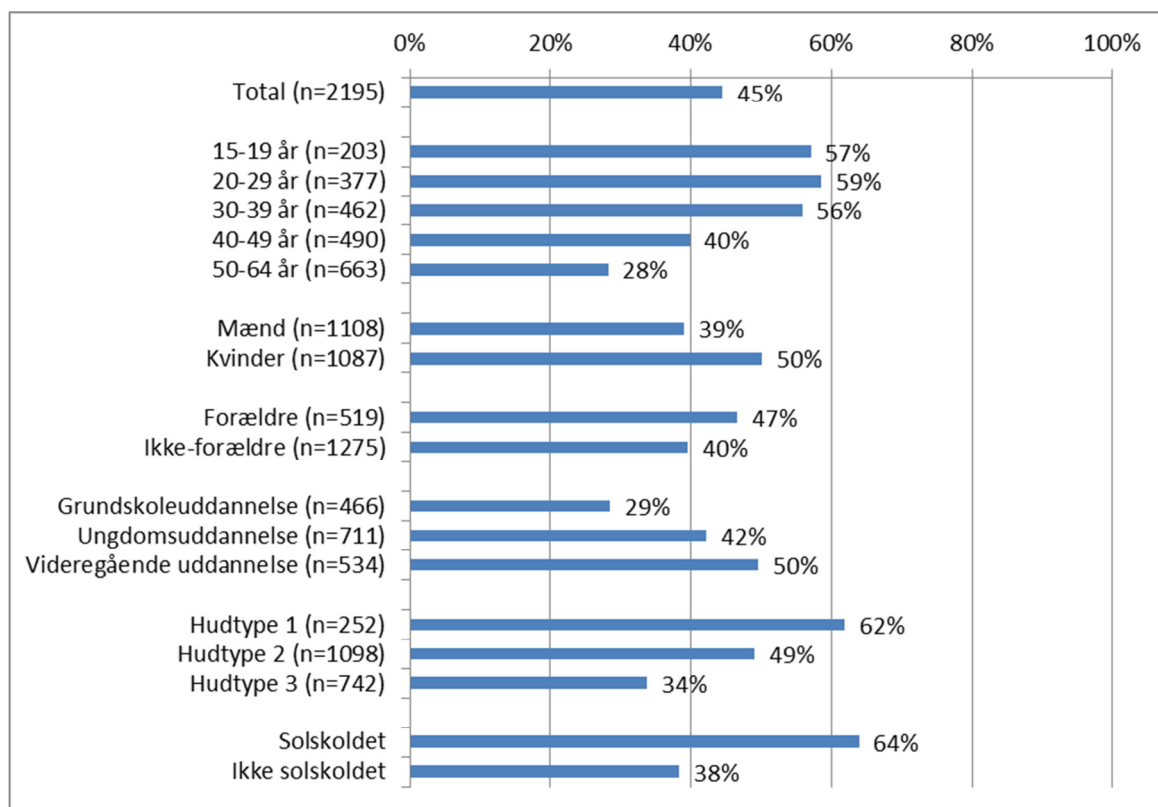

Andre gener fra solen

Figur 6.4. Har du de seneste 12 måneder oplevet gener ved at være i solen – bortset fra solskoldning? (Angiv gerne flere svar) (n=2.195).

Figur 6.5. Andelen, der har oplevet gener fra solen, der ikke er solskoldninger. Fordelt på køn, alder, forældrestatus, uddannelse, hudtype og om man er blevet solskoldet eller ej (n=2.195).

Ingen signifikante forskelle fundet for region, husstandsindkomst pr. person og solbadning.

7. Holdninger til ikke-solbrun og meget solbrun hud

Resumé

Holdninger til hud, der ikke er solbrun

- Hvis man ikke er solbrun, mener de 15-64-årige, at det især signalerer, at man er meget indendørs (36 %), at man har en sart hud eller ikke kan blive brun (36 %) og at man passer på sin hud (35 %).
- Kun få forbinder det at være ikke-solbrun med noget negativt: 14 % mener, at det signalerer, at man ser syg ud, og 8 % angiver, at man ser træt ud.
- Opdelt på køn viser det sig, at kvinder i højere grad end mænd mener, at det udsender signaler ikke at være solbrun. Kvinderne er både mere positive og mere negative overfor ikke-solbrun hud end mændene. Eksempelvis mener 46 % af kvinderne, at det ikke at være solbrun signalerer, at man passer på sin hud sammenlignet med 28 % af mændene, og samtidig mener 16 % af kvinderne, at det ikke at være solbrun signalerer, at man ser syg ud sammenlignet med 10 % af mændene.
- Lidt flere 20-29-årige end de resterende aldersgrupper (9 % mod 4-7 %) mener, at det ikke at være solbrun signalerer, at man holder sig meget for sig selv (fremgår ikke af figur).
- 3 % af de 15-64-årige svarede "Andet" til spørgsmålet om, hvilke signaler det udsender ikke at være solbrun. I det åbne svarfelt nævnes følgende svar flere gange (fremgår ikke af figur):
 - At man ikke er med på moden
 - At man ikke gider gå op i hudfarve
 - At man ikke har tid/råd til ferie
 - At man ikke får en sund kost
- Der er desuden flere, der nævner, at det kommer an på årstiden. Om vinteren er det helt naturligt at man ikke er solbrun.

Holdninger til meget solbrun hud

- Hvis man er meget solbrun, signalerer det ifølge de 15-64-årige især, at man har et kunstigt udseende (54 %), at man sætter sit udseende højere end sundhed (48 %) og at man er ligeglad med sin hud (47 %).
- Kun få forbinder det at være meget solbrun med noget positivt: 16 % mener, at det signalerer, at man er en aktiv person og 6 % angiver, at man er sund.
- Kvinder mener i højere grad end mænd, at det at være meget solbrun signalerer, at man har et kunstigt udseende, at man sætter sit udseende højere end sundhed, og at man er ligeglad med sin hud. Mænd mener i højere grad end kvinder, at det at være meget solbrun signalerer, at man har lav selvtillid.
- Det er især de 20-39-årige, der har en negativ holdning til meget solbrun hud. De mener i højere grad end de andre aldersgrupper, at det at være meget solbrun signalerer, at man har et kunstigt udseende, og at man sætter sit udseende højere end sundhed.

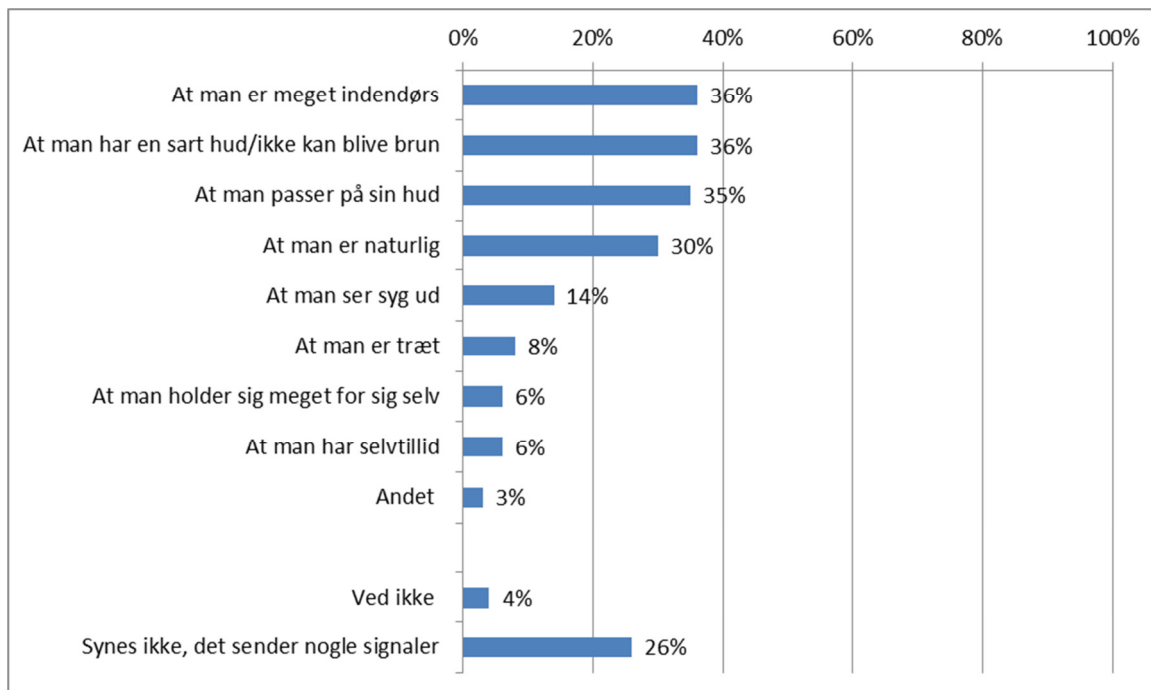
Resumé – fortsat

Holdninger til meget solbrun hud - fortsat

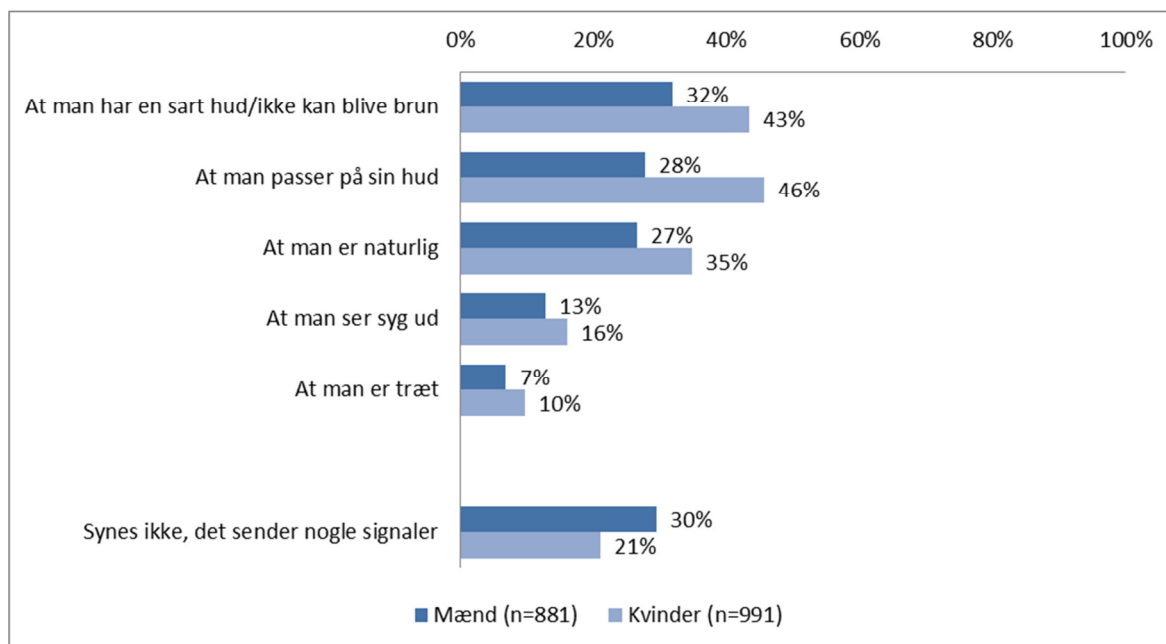
- Det er især de 15-19-årige, der har en positiv holdning til meget solbrun hud. De mener i højere grad end de andre aldersgrupper, at det at være meget solbrun signalerer, at man tænker på sit udseende, at man har råd til ferie og at man er festlig.
- 5 % af de 15-64-årige svarede "Andet" til spørgsmålet om, hvilke signaler det udsender at være meget solbrun. I det åbne svarfelt nævnes følgende svar flere gange (fremgår ikke af figur):
 - At man er umoderne / hænger fast i 1980'erne
 - At man let bliver brun
 - At man er meget udenfor
- Der er desuden flere, der nævner, at det kommer an på, hvornår på året, man er meget solbrun. Om sommeren er det ok, men om vinteren er det unaturligt og kunstigt.

Holdninger til ikke-solbrun hud

Figur 7.1. Hvilke signaler synes du, det sender ikke at være solbrun? (Angiv gerne flere svar) (n=2.195).

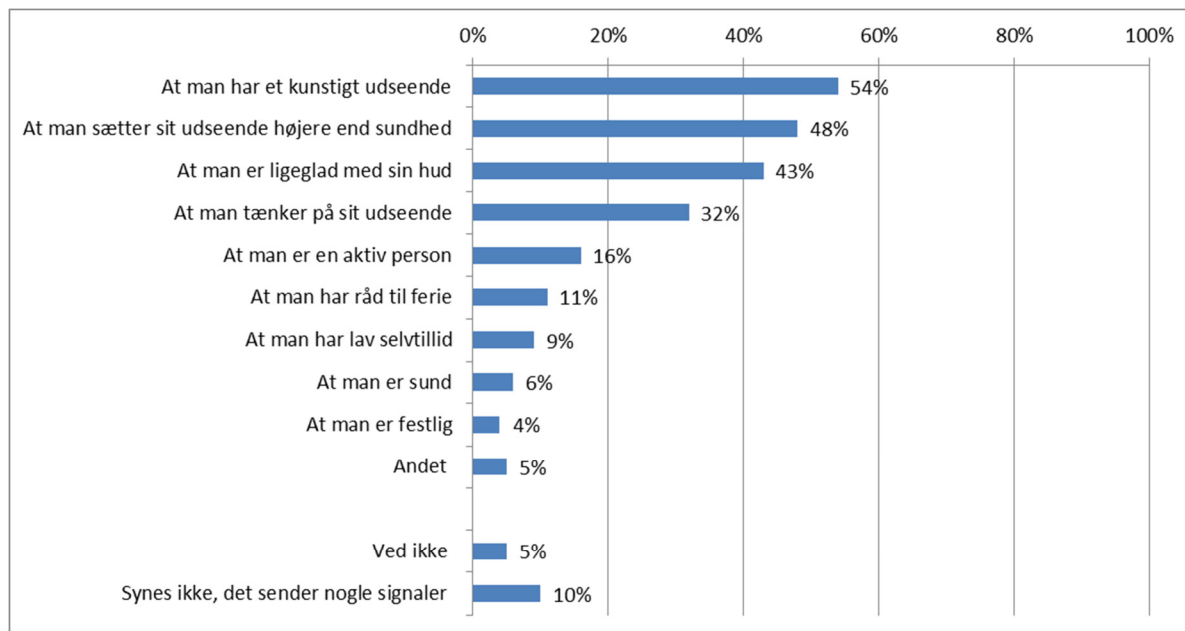

Figur 7.2. Respondenternes vurdering af signaler, det udsender ikke at være solbrun. Fordelt på køn (n=2.195)²⁵.

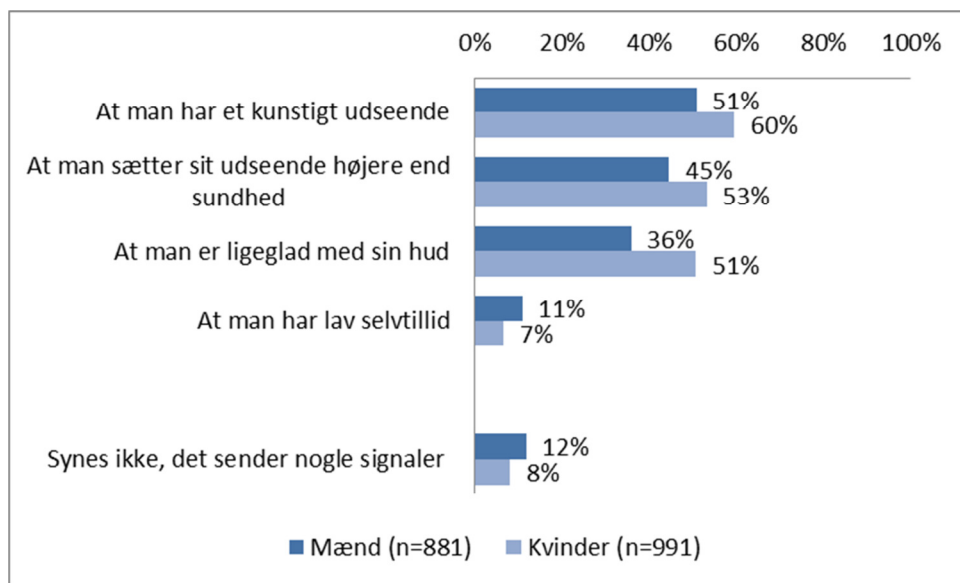
Holdninger til meget solbrun hud

Figur 7.3. Hvilke signaler synes du, det sender at være meget solbrun? (Angiv gerne flere svar) (n=2.195).

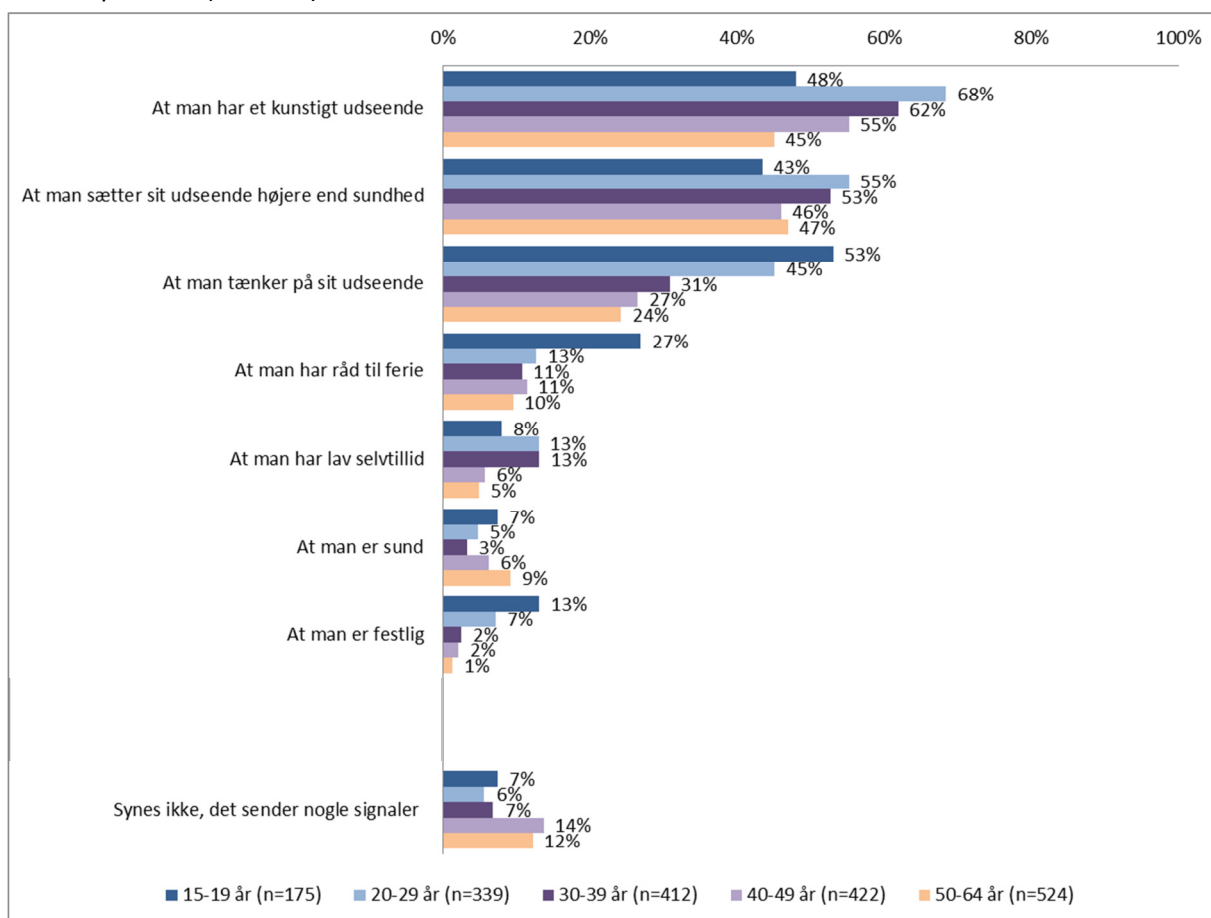
²⁵ Kun de udsagn, hvor der er kønsforskelle, er præsenteret i figur 7.2.

Figur 7.4. Respondenternes vurdering af signaler, det udsender at være meget solbrun. Fordelt på køn (n=2.195)²⁶.

²⁶ Kun de udsagn, hvor der er kønsforskelle, er præsenteret i figur 7.5.

Figur 7.5. Respondenternes vurdering af signaler, det udsender at være meget solbrun. Fordelt på alder ($n=2.195$)²⁷.

²⁷ Kun de udsagn, hvor der er aldersforskelle, er præsenteret i figur 7.6.

Børn og unges solvaner i den danske sommer (0-17 år)

8. Børn og unges ophold i solen – ifølge deres forældre

Børn er særligt udsatte, når det kommer til eksponering for uv-stråling (Whiteman et al., 2001). Derfor er det ekstra vigtigt, at børn solbeskyttes, når de er udenfor mere end 30 minutter midt på dagen om sommeren.

Resumé

Antal timer, som børn opholder sig i solen på solskinsdage mellem kl. 12 og 15

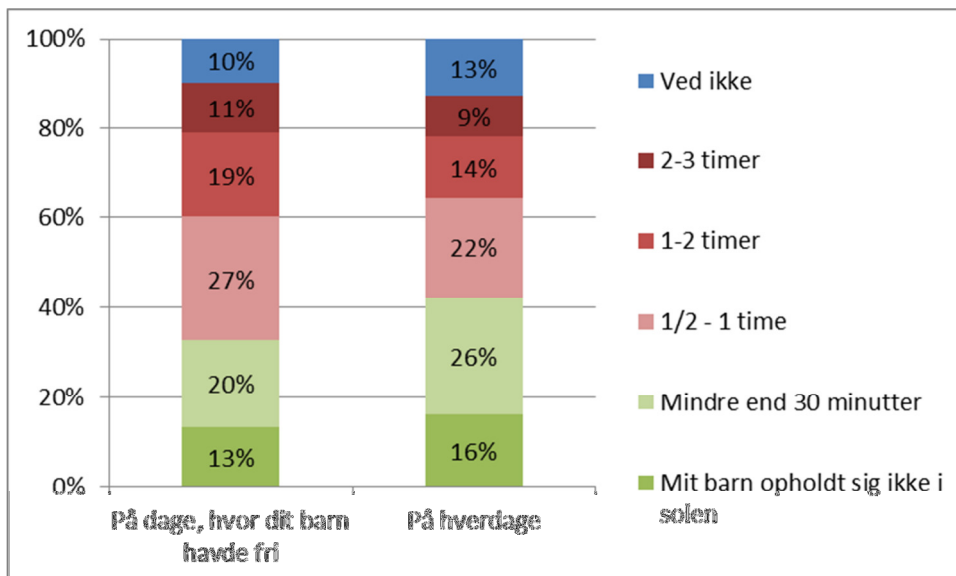
- Ifølge forældre er børn mere ude i solen midt på dagen på *fridage* end på *hverdage*. Blandt forældre, der ved, hvor længe deres barn er i solen midt på dagen, angiver 64 %, at deres barn er i solen mere end 30 minutter på *fridage* mellem kl. 12 og 15, og 52 % angiver, at deres barn er i solen mere end 30 minutter på *hverdage* mellem kl. 12 og 15.

Hvem er ude i solen mere end 30 minutter mellem kl. 12 og 15 på fridage?

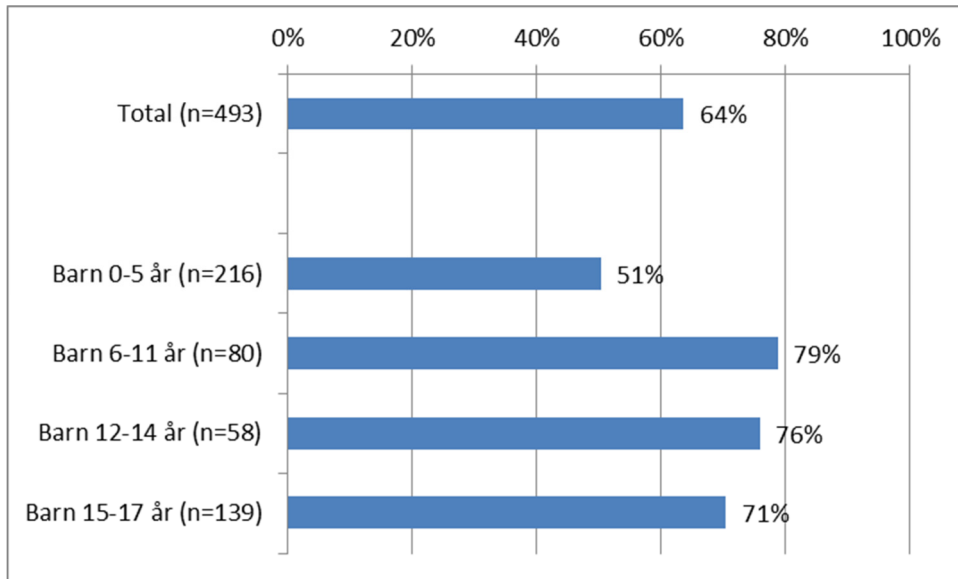
- Det er især børn over 5 år, der er ude i solen mere end 30 minutter på fridage. Kun 51 % af forældre med børn i alderen 0-5 år angiver, at deres barn er i solen mere end 30 minutter på fridage mellem kl. 12 og 15 sammenlignet med 79 % af forældre med børn i alderen 6-11 år, 76 % af forældre med børn i alderen 12-14 år og 71 % af forældre med børn i alderen 15-17 år.

Antal timer, som børn opholder sig i solen på solskinsdage mellem kl. 12 og 15

Figur 8.1. Tænk tilbage på en solskinsdag i maj, juni, juli og august i år. Hvor mange timer var dit barn i gennemsnit i solen mellem kl. 12 og 15 i Danmark? Blandt forældre (n=546).

Figur 8.2. Andelen af børn, der er ude i solen mere end 30 minutter på fridage mellem kl. 12 og 15. Fordelt på barnets alder (n=493²⁸).

Ingen signifikante forskelle fundet for barns køn eller forældres region, uddannelse, hudtype og husstandsindkomst pr. person²⁹.

²⁸ Respondenter, der svarede "Ved ikke" i figur 8.1, er ekskluderet i figur 8.2. Derfor er andelen af børn, der er ude i solen mere end 30 minutter på fridage mellem kl. 12 og 15, forskellig i hhv. figur 8.1 og 8.2.

²⁹ Der er ikke testet for sammenhæng med forældres alder, da forældres alder er stærkt korreleret med børns alder. Dette er gældende for samtlige analyser om børns soladfærd.

9. Børn og unges brug af solrådene

Resumé

9.1. Børns brug af solrådene ifølge forældre

Det mest anvendte solråd

- Ifølge forældrene er solcreme er det mest anvendte solråd blandt 0-17-årige børn. Det gælder både kl. 9-12, kl. 12-15 og kl. 15-18 på solrige fridage i den danske sommer.

Brug af solrådet om skygge (solråd 1)

- Solrådet om skygge bruges især midt på dagen mellem kl. 12 og 15, hvor 29 % af de 0-17-årige børn søger skygge alle dage.
- Andelen af børn, der søger skygge alle dage mellem kl. 12 og 15, falder med stigende alder hos børnene og med stigende uddannelsesniveau hos deres forældre.
- Blandt forældre med ældre børn (12+ år) er der mere end hver fjerde (26-39 %), der ikke ved, hvor ofte deres barn søger skygge mellem kl. 12 og 15. Blandt forældre med små børn (0-11 år) ved alle, om deres barn søger skygge mellem kl. 12 og 15.
- Mødre ved i højere grad end fædre, om deres barn søger skygge midt på dagen (12 % af mødrene svarer "Ved ikke" sammenlignet med 20 % af fædrene).

Brug af solrådet om solhat (solråd 2)

- Andelen af 0-17-årige børn, der bruger solhat, er den samme kl. 9-12, kl. 12-15 og kl. 15-18. Ca. 25 % af de 0-17-årige børn bruger solhat alle dage i disse tidsrum.
- Det er især de 0-5-årige børn, der bruger solhat, og fædre rapporterer i højere grad end mødre, at deres barn bruger solhat alle dage mellem kl. 12 og 15.

Brug af solrådet om dækkende tøj (solråd 2)

- Andelen af 0-17-årige børn, der bruger dækkende tøj, er den samme kl. 9-12, kl. 12-15 og kl. 15-18. Ca. 25 % af de 0-17-årige børn bruger dækkende tøj alle dage i disse tidsrum.
- Det er især de 0-5-årige børn, der bruger dækkende tøj midt på dagen, og andelen af børn, der bruger dækkende tøj midt på dagen stiger med stigende uddannelsesniveau blandt forældrene.

Resumé - fortsat

Brug af solrådet om solcreme (solråd 3)

- Andelen af 0-17-årige børn, der bruger solcreme, er den samme kl. 9-12, kl. 12-15 og kl. 15-18. Ca. 50 % af de 0-17-årige børn bruger solcreme alle dage i disse tidsrum.
- Det er især piger, der bruger solcreme alle dage, og andelen af børn og unge, der bruger solcreme er højest blandt de yngre børn i alderen 0-5 år (74 %) og 6-11 år (59 %).
- Mødre rapporterer i højere grad end fædre, at deres barn bruger solcreme alle dage mellem kl. 12 og 15.

9.2. Børns brug af solrådene ifølge børnene selv (5-14-årige)

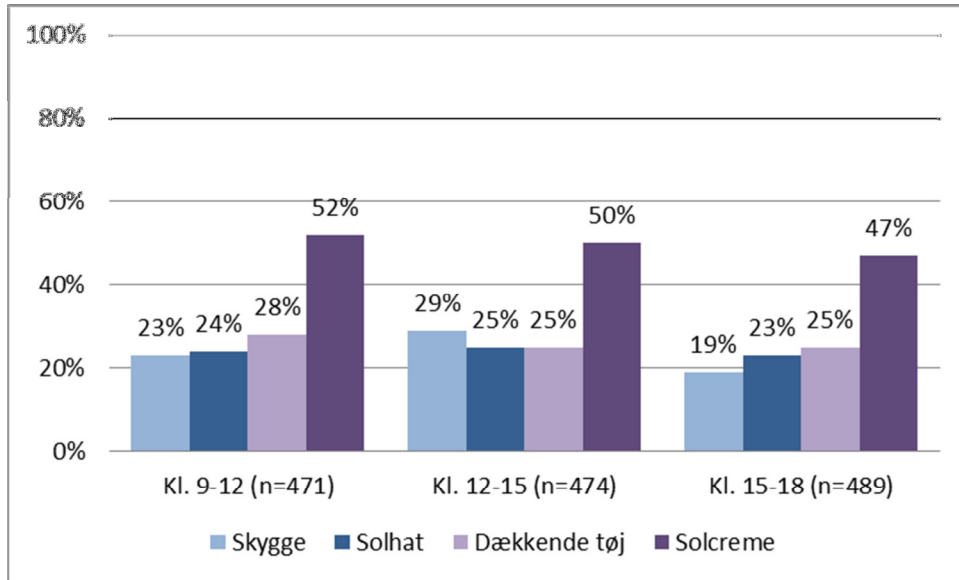
- Børn i alderen 5-14 år er blevet spurgt, hvordan de beskytter sig i solen mellem kl. 12 og 15, når det er sommer i Danmark. Disse børn er ikke relateret til de forældre, der har svaret på vegne af deres børn ovenfor. Data for de 5-14-årige er fra en separat dataindsamling. Der kan læses mere om rapportens datagrundlag Kapitel 12: Metode.
- 73 % af de 5-14-årige angiver, at de bruger solcreme for det meste, 18 % angiver, at de går ind i skyggen for det meste, 16 % angiver, at de bruger tøj, der dækker arme og lår for det meste og 13 % angiver, at de bruger hat eller kasket for det meste.
- 97 % af de 5-14-årige angiver, at deres forældre husker dem på, at de skal beskytte sig i solen, og 42 % angiver, at de selv husker det.
- 31 % af de 5-14-årige angiver, at pædagoger i børnehave/SFO/fritidshjem/klub husker dem på det, og 16 % angiver, at lærere i skolen husker dem på det.

9.1 Børns brug af solrådene ifølge forældre

Det mest anvendte solråd

Figur 9.1. Andelen af børn, der – ifølge deres forældre – brugte de enkelte solråd alle dage³⁰ mellem hhv. kl. 9-12, 12-15 og 15-18.

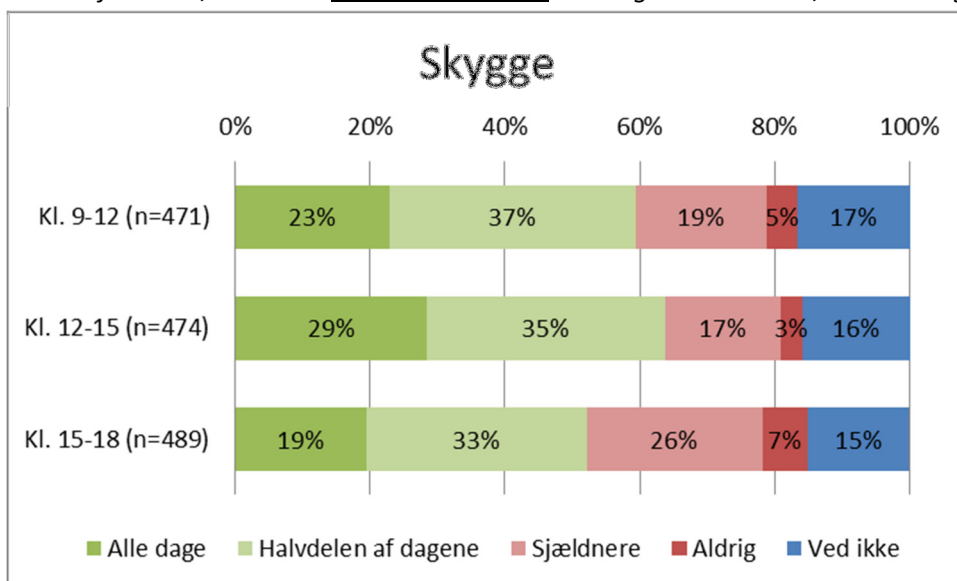
Blandt 0-17-årige, der ikke var indendørs alle dage hhv. kl. 9-12, kl. 12-15 og kl. 15-18.

Brug af solrådet om skygge (solråd 1)

Figur 9.2. Tænk tilbage på solskinsdage i maj, juni, juli og august i år, hvor dit barn havde fri. Hvor ofte søgte han/hun skygge?

Blandt forældre, hvis barn ikke var indendørs alle dage hhv. kl. 9-12, kl. 12-15 og kl. 15-18.

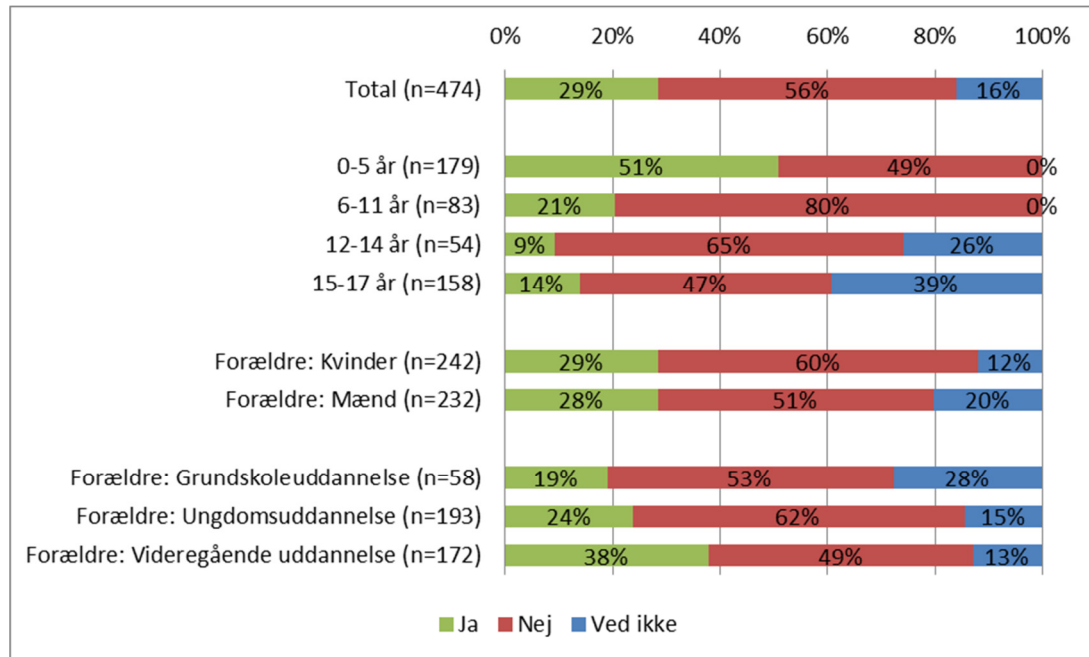

³⁰ Med "alle dage" menes alle solskinsdage, hvor respondenternes børn havde fri. Det gælder for alle figurer i kapitel 9.

Figur 9.3. Andelen af børn, der – ifølge deres forældre – søgte skygge alle dage kl. 12-15 på solskinsrige fridage i den danske sommer.

Blandt 0-17-årige, der ikke var indendørs alle dage kl. 12-15.

Fordelt på børns alder og forældres køn samt uddannelse (n=474).

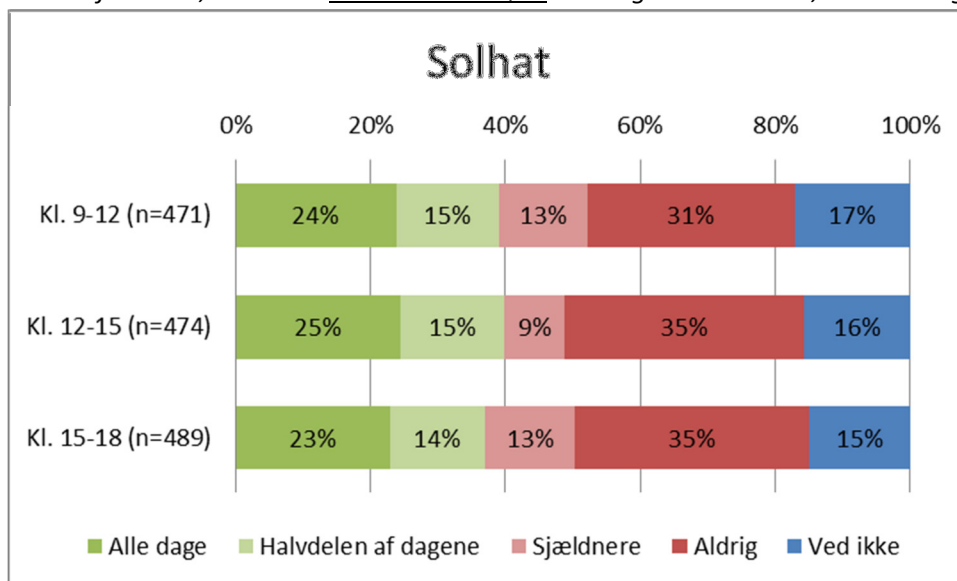

Ingen signifikante forskelle fundet for børns køn, forældres hudtype, husstandsindkomst pr. person og region.

Brug af solrådet om solhat (solråd 2)

Figur 9.4. Tænk tilbage på solskinsdage i maj, juni, juli og august i år, hvor dit barn havde fri. Hvor ofte brugte han/hun solhat?

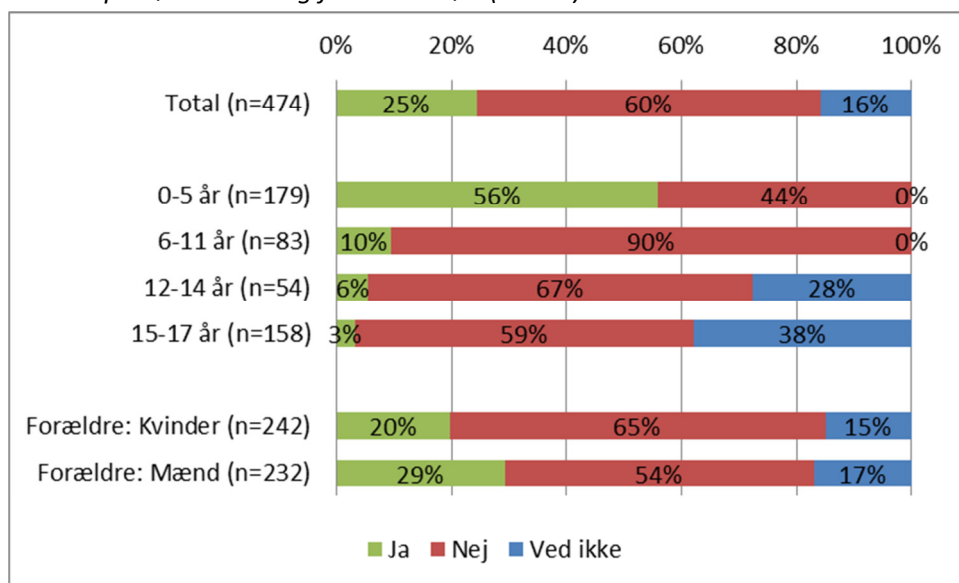
Blandt forældre, hvis barn ikke var indendørs alle dage hhv. kl. 9-12, kl. 12-15 og kl. 15-18.

Figur 9.5. Andelen af børn, der – ifølge deres forældre – brugte solhat alle dage kl. 12-15 på solskinsrige fridage i den danske sommer.

Blandt 0-17-årige, der ikke var indendørs alle dage kl. 12-15.

Fordelt på børns alder og forældres køn (n=474).

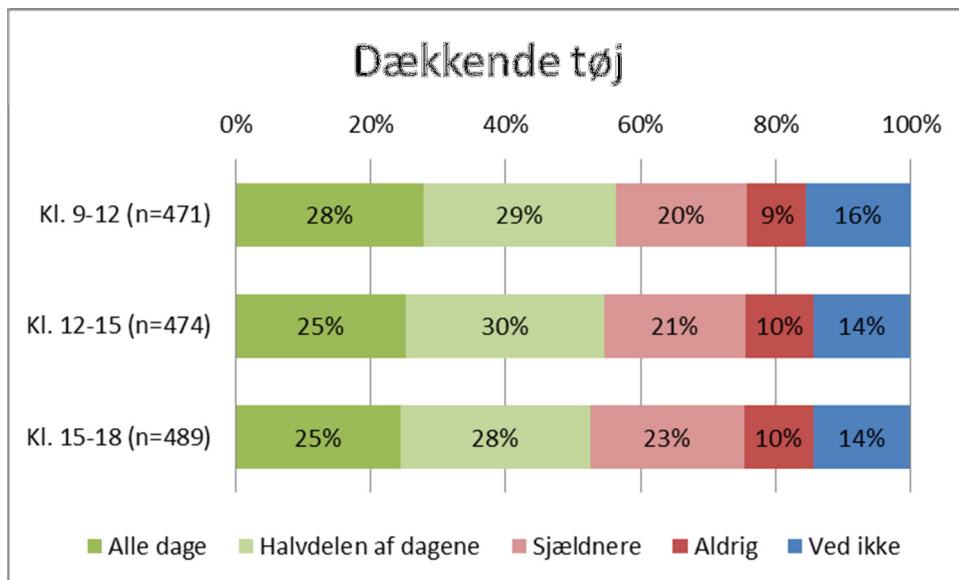

Ingen signifikante forskelle fundet for børns køn, forældres hudtype, husstandsindkomst pr. person, uddannelse og region.

Brug af solrådet om dækkende tøj (solråd 2)

Figur 9.10. Tænk tilbage på solskinsdage i maj, juni, juli og august i år, hvor dit barn havde fri. Hvor ofte brugte han/hun dækkende tøj?

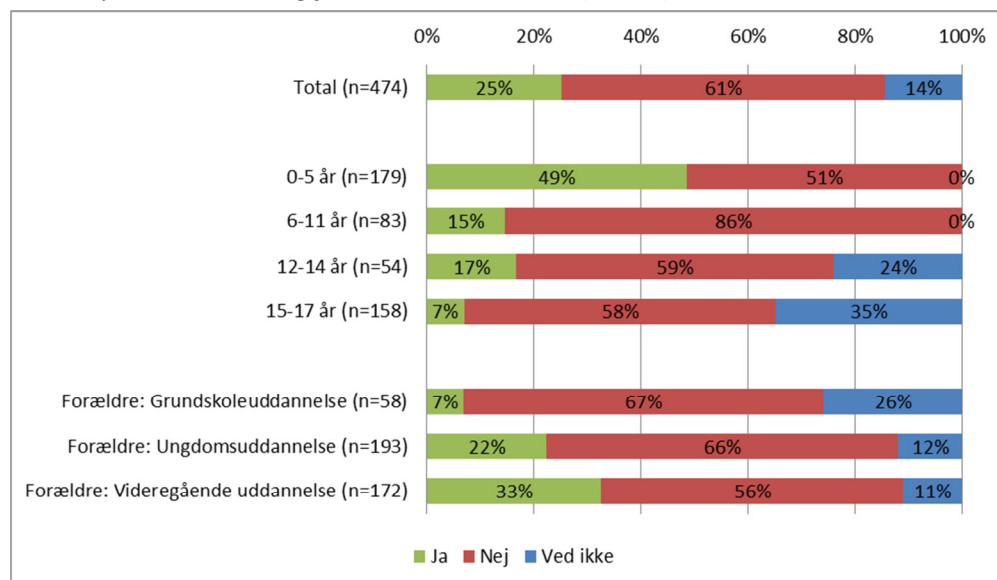
Blandt forældre, hvis barn ikke var indendørs alle dage hhv. kl. 9-12, kl. 12-15 og kl. 15-18.

Figur 9.11. Andelen af børn, der – ifølge deres forældre – brugte dækkende tøj alle dage kl. 12-15 på solskinsrige fridage i den danske sommer.

Blandt 0-17-årige, der ikke var indendørs alle dage kl. 12-15.

Fordelt på børns alder og forældres uddannelse (n=474).

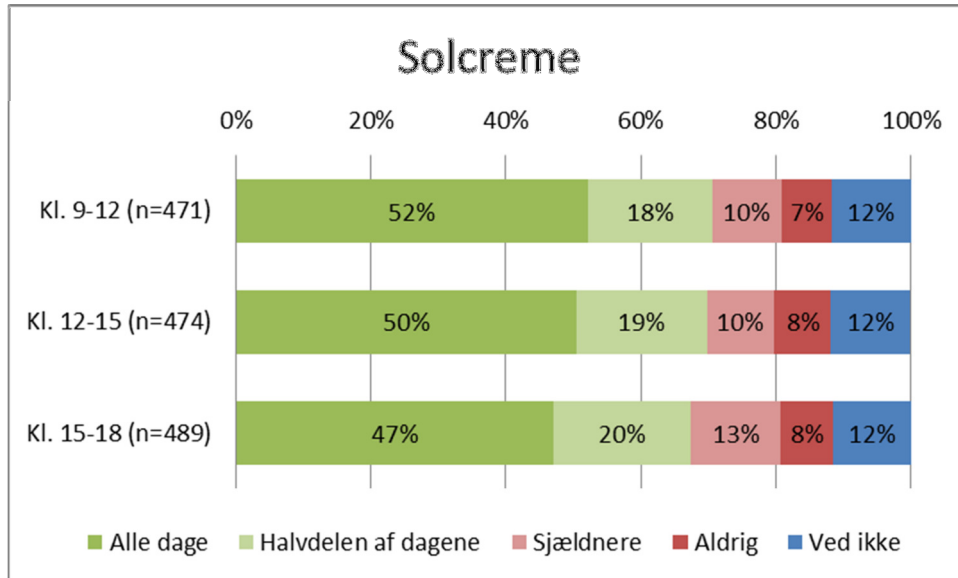

Ingen signifikante forskelle fundet for børns køn, forældres hudtype, husstandsindkomst pr. person, uddannelse og region.

Brug af solrådet om solcreme (solråd 3)

Figur 9.12. Tænk tilbage på solskinsdage i maj, juni, juli og august i år, hvor dit barn havde fri. Hvor ofte brugte han/hun solcreme?

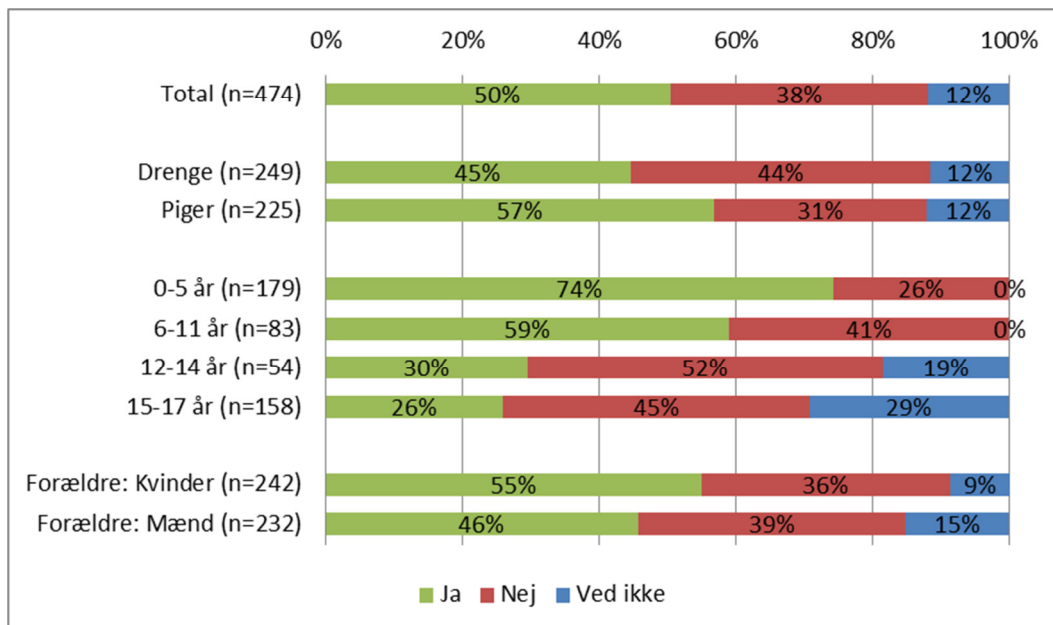
Blandt forældre, hvis barn ikke var indendørs alle dage hhv. kl. 9-12, kl. 12-15 og kl. 15-18.

Figur 9.13. Andelen af børn, der – ifølge deres forældre – brugte solcreme alle dage kl. 12-15 på solskinsrige fridage i den danske sommer.

Blandt 0-17-årige, der ikke var indendørs alle dage kl. 12-15.

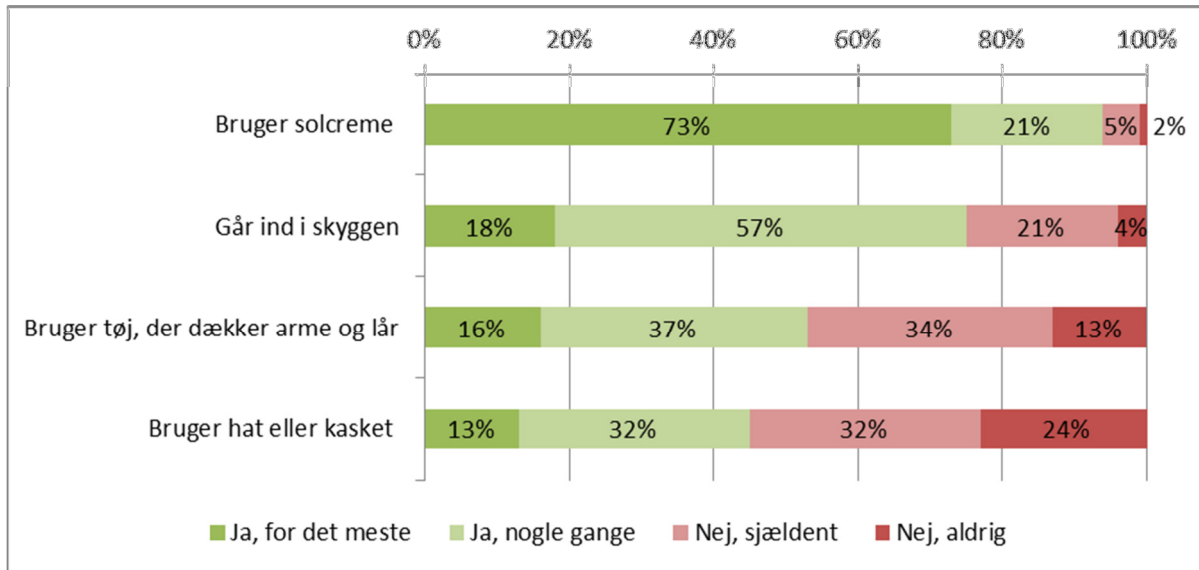
Fordelt på børns køn og alder samt forældres køn (n=474).

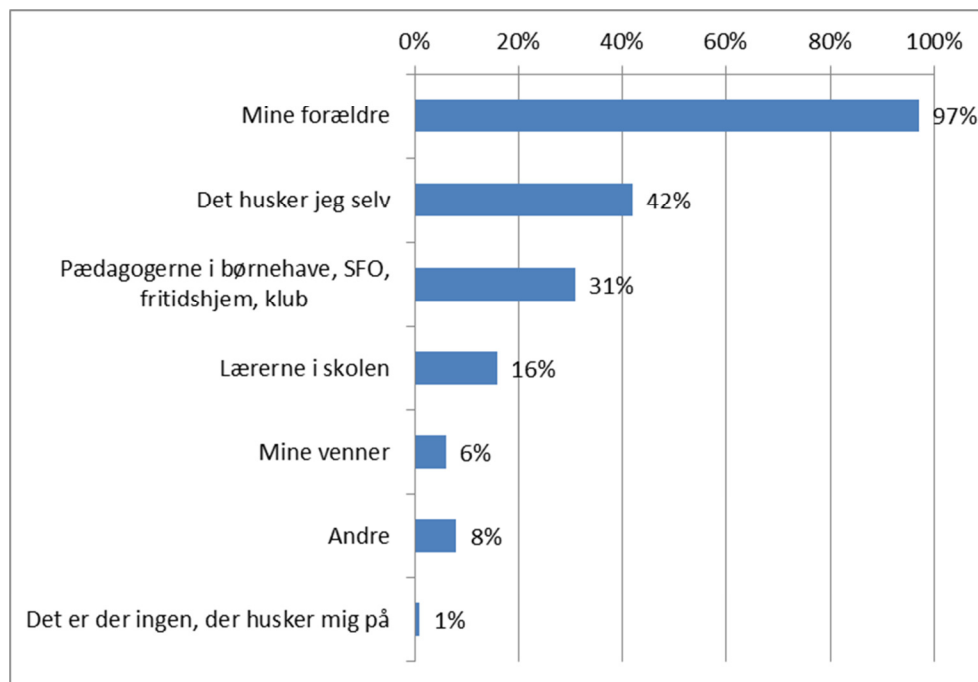
Ingen signifikante forskelle fundet for forældres hudtype, region, uddannelse og husstandsindkomst pr. person.

9.2 Børns brug af solrådene ifølge 5-14-årige børn

Figur 9.14. Hvordan beskytter du dig i solen mellem kl. 12 og 15, når det er sommer i Danmark? Blandt børn i alderen 5-14 år (n=1.026).

Figur 9.15. Hvem husker dig på, at du skal beskytte dig i solen? (Angiv gerne flere svar) Blandt børn i alderen 5-14 år (n=1.026).

10. Solbadning blandt børn og unge

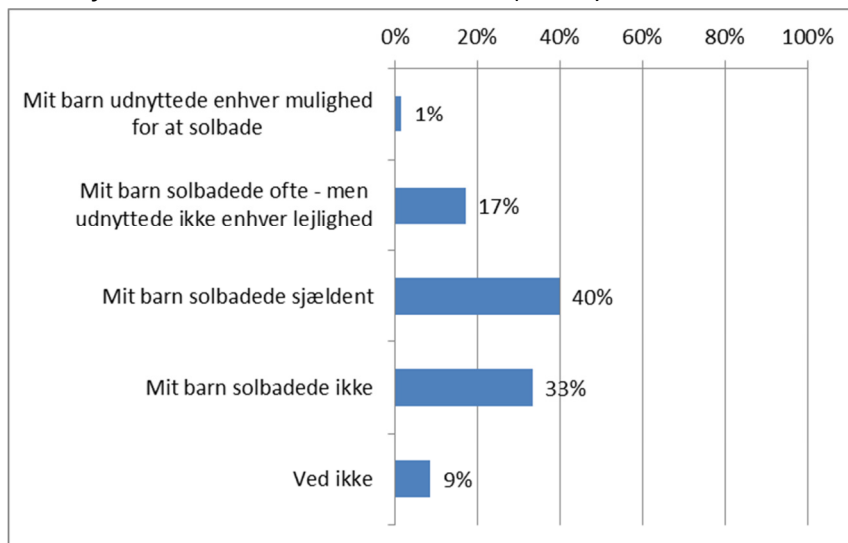
Resumé

Hvor ofte solbader 12-17-årige?

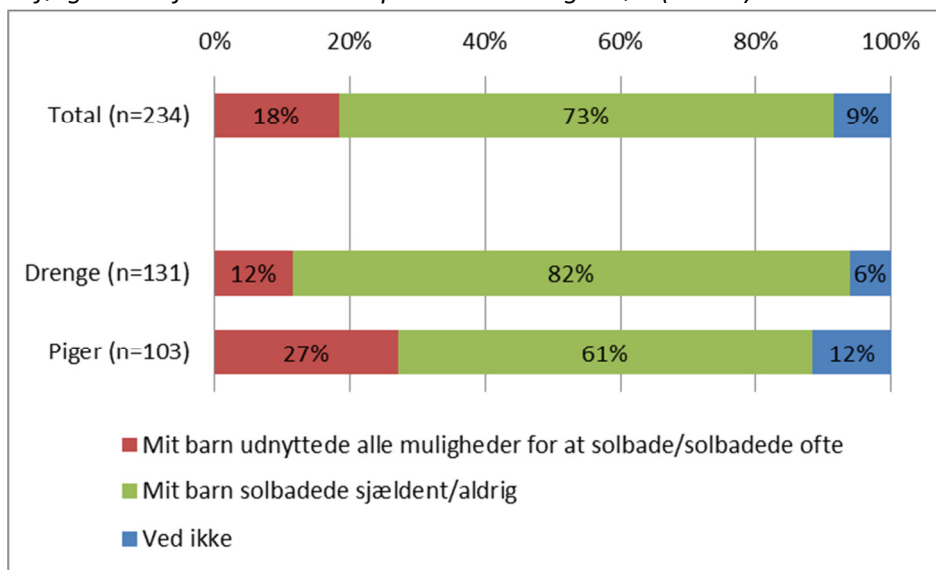
- Kun forældre til børn i alderen 12-17 år fik stillet spørgsmål omkring børns solbadning.
- Ifølge forældrene er der 18 % af de 12-17-årige unge, der udnyttede alle muligheder for at solbade eller solbadede ofte i den danske sommer 2012. 9 % ved ikke, hvor ofte/om deres barn solbadede.
- Blandt 12-17-årige er der ifølge forældrene flere piger end drenge, der solbader ofte/udnytter alle muligheder for at solbade (27 % mod 12 %).

Hvor ofte solbader 12-17-årige?

Figur 10.1. Tænk tilbage på solskinsdage i maj, juni, juli og august i år, hvor dit barn havde fri. Hvor ofte solbadede dit barn i Danmark? Dvs. lå eller sad i solen med kun lidt tøj på – for at blive brun. Blandt forældre til børn i alderen 12-17 år (n=234).

Figur 10.2. Andelen af 12-17-årige børn, der solbadede ofte/udnyttede alle muligheder for at solbade – ifølge deres forældre. Fordelt på de 12-17-åriges køn (n=234).

Ingen signifikante forskelle fundet for børns alder (12-14 år/15-17 år) og forældres uddannelse, husstandsindkomst pr. person, hudtype, køn og region.

11. Solskoldninger blandt børn og unge

Resumé

11.1. Solskoldninger blandt børn og unge – ifølge deres forældre

Hvilke og hvor mange børn solskoldes i Danmark?

- 10 % af de 0-17-årige børn er blevet solskoldet i Danmark i perioden september 2011 til september 2012.
- Andelen af børn, der er blevet solskoldet, stiger med stigende alder på børnene og faldende uddannelsesniveau hos forældrene. Samtidig er forældres hudtype associeret med børns risiko for solskoldninger, således at andelen af børn med solskoldninger er størst blandt de børn, hvis forælder har hudtype 1 (21 %), og mindst blandt de børn hvis forælder har hudtype 3 (6 %).

11.2. Solskoldninger blandt 5-14-årige børn – ifølge børnene selv

Hvor mange børn angiver selv, at de er blevet solskoldet i Danmark i sommeren 2012? Og hvordan stemmer tallene overens med tal fra forældrene?

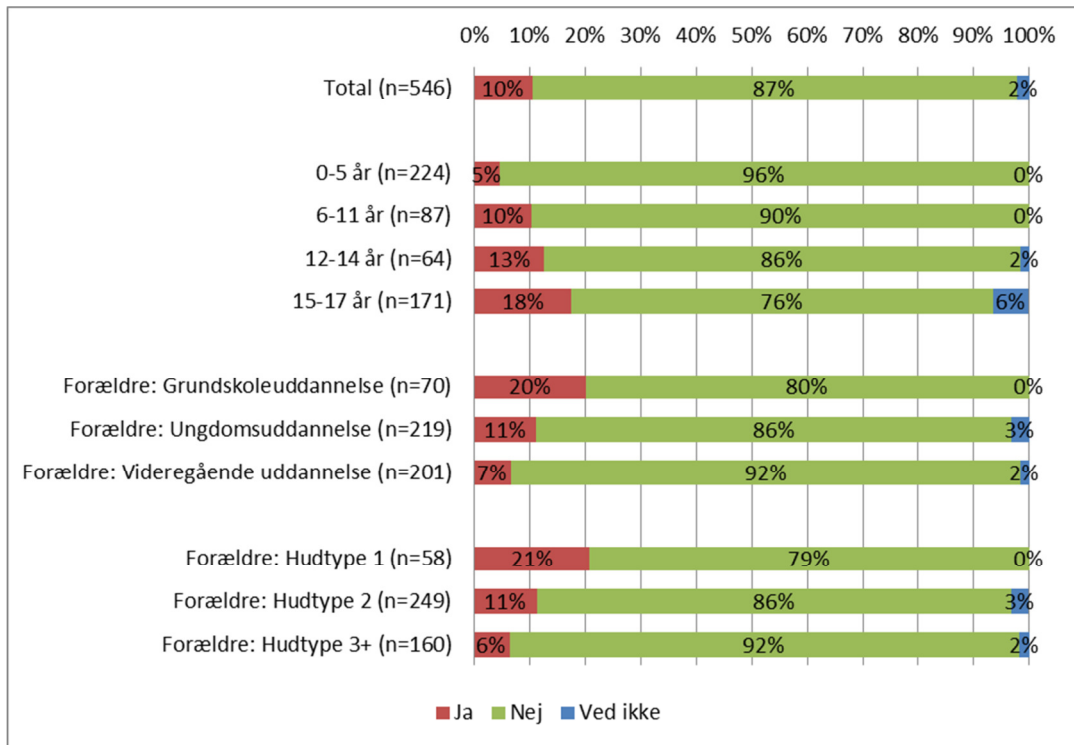
- 12 % af de 5-14-årige angiver selv, at de er blevet solskoldet i Danmark i sommeren 2012 (enten i fritiden, i skolen eller på SFO/fritidshjem/klub).
- Når forældre med børn i alderen 5-14 år spørges, angiver 10 %, at deres barn blev solskoldet i sommeren 2012.

11.1. Solskoldninger blandt børn og unge – ifølge deres forældre

Hvilke og hvor mange børn solskoldes i Danmark?

Figur 11.1. Andelen af børn, der er blevet solskoldet i Danmark i perioden september 2011 til september 2012 – ifølge deres forældre.

Fordelt på børns alder og forældres uddannelse (n=546).

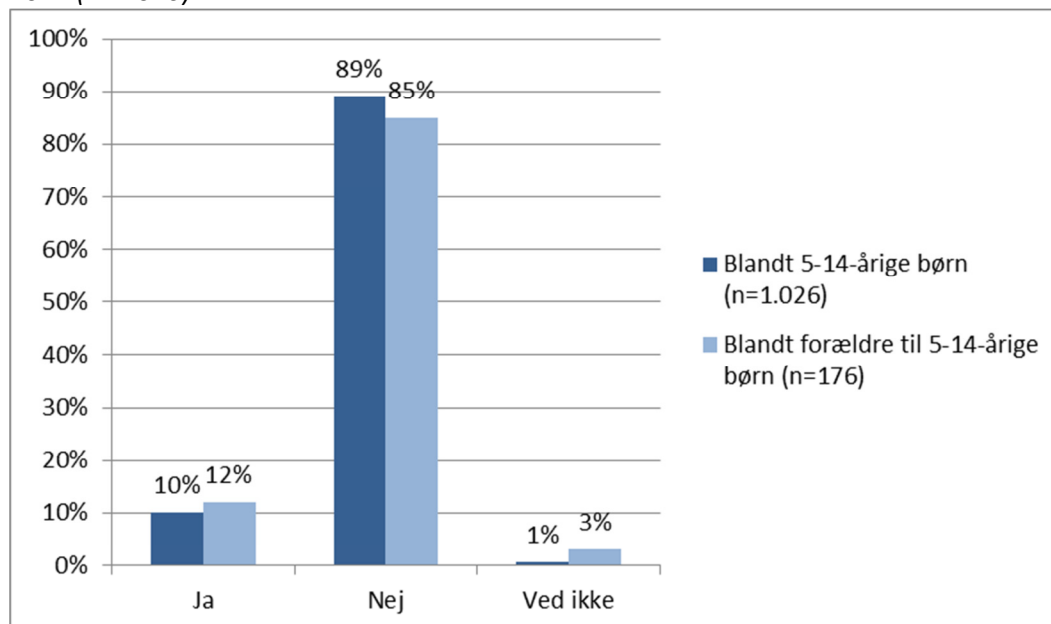

Ingen signifikante forskelle fundet for børns køn og forældres køn, region og husstandsindkomst pr. person.

11.2. Solskoldninger blandt børn og unge – ifølge 5-14-årige børn

Hvor mange børn angiver selv, at de er blevet solskoldet i Danmark i sommeren 2012? Og hvordan stemmer tallene overens med tal fra forældrene?

Figur 11.2. Andelen af 5-14-årige børn, der har været solskoldet i Danmark³¹ i (løbet af sommeren³²) 2012 (n=1.026).

³¹ Solskoldet enten i fritiden i Danmark, i børnehaven, i skolen eller i SFO'en/fritidshjemmet/fritidsklubben.

³² Forældre til børn i alderen 5-14 år er blevet spurgt til børns solskoldninger i Danmark inden for det seneste år, mens børn i alderen 5-14 år er blevet spurgt til solskoldninger i Danmark i løbet af sommeren 2012.

12. Metode

Denne rapport bygger på data fra to dataindsamlinger, der blev gennemført i september³³ 2012 af analysebureauet Userneeds:

- En dataindsamling blandt 2.195 danskere i alderen 15-64 år. Data er repræsentativt på køn, alder og region.
- En dataindsamling blandt 1.026 børn i alderen 5-14 år. Data er repræsentativt på køn og region.

Begge dataindsamlinger er foregået gennem et internetbaseret spørgeskema (CAWI³⁴), og alle data om respondenterne er selvrapporterede.

Dataindsamling 1: Danskere i alderen 15-64 år.

Solkampagnen har siden 2007 indsamlet årlige data om 15-64-årige danskeres solvaner. Denne undersøgelse er således den sjette af sin slags.

Repræsentativitet

Data blev indsamlet via kvoter, der sikrede en nationalt repræsentativ fordeling af respondenter i forhold til:

- Køn (mænd/kvinder)
- Alder (15-19 år/20-29 år/30-39 år/40-49 år/50-64 år³⁵)
- Region (Hovedstaden/Sjælland/Syddanmark/Midtjylland/Nordjylland)

Kvoterne blev lavet ud fra et repræsentativitetskrav til undersøgelsen og var baseret på oplysninger om sammensætningen af den danske befolkning fra Danmarks Statistik.

Invitation af deltagere

Panelister i alderen 15-64 år fra Userneeds' Danmarkspanel³⁶ blev inviteret pr. mail til at deltage i undersøgelsen. De blev med det samme gjort opmærksom på, at undersøgelsen var et samarbejde mellem Userneeds, Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden og at de ved at deltage deltog i lodtrækningen om gavekort.

Inddragelse af eksternt panel

På grund af lave svarprocenter blandt de yngre respondenter i undersøgelsen blev et eksternt panel (YouGov) inddraget til at fylde kvoterne op. Det blev sikret, at der ikke var gengangere mellem panelerne, og det eksterne panel endte med at bidrage med ca. 9 % af respondenterne.

³³ Undersøgelsen blandt 15-64-årige blev gennemført i perioden 5. september til 10. oktober 2012, mens undersøgelsen blandt 5-14-årige blev gennemført i perioden 5. september til 1. oktober 2012.

³⁴ CAWI=Computer Assisted Web Interviewing.

³⁵ Data blev indsamlet ift. aldersgrupperne 15-34 år/35-49 år/50-64 år. Det var først efterfølgende, at datasættet blev beskåret, så det var repræsentativt ift. de fem aldersgrupper, der er nævnt i teksten. Se afsnittet om "svarprocent" på næste side for mere information.

³⁶ Der kan læses mere om Userneeds' Danmarkspanel på www.userneeds.dk under "Vores paneler".

Svarprocent

Der er i alt blevet inviteret 28.898 personer til undersøgelsen. 5.916 respondenter har påbegyndt spørgeskemaet (svarprocent = 20 %). Ud af disse har 4.842 personer besvaret hele spørgeskemaet (svarprocent = 17 %). Blandt de gennemførte besvarelser er 826 besvarelser blevet ekskluderet, fordi respondenterne enten faldt uden for målgruppen eller at respondentens kvote var opfyldt.

Det store datasæt (n=4.016) er nationalt repræsentativt ift. aldersgrupperne 15-34 år, 35-49 år og 50-64 år. Vi ønskede imidlertid et datasæt, der var repræsentativt på følgende aldersgrupper: 15-19 år, 20-29 år, 30-39 år, 40-49 år og 50-64 år³⁷. Derfor var det nødvendigt at beskære datasættet, og det endelige datasæt havde således svar fra 2.195 respondenter i alderen 15-64 år.

Tablet 12.1. Svarprocenter

	Antal personer (svarprocent)	Frafald
Inviterede til undersøgelsen	28.898	22.982 besvarede ikke spørgeskemaet
	↓	
Respondenter, der har påbegyndt spørgeskemaet	5.916 (20 %)	1.074 besvarede ikke hele spørgeskemaet
	↓	
Respondenter, der har besvaret hele spørgeskemaet	4.842 (17 %)	826 blev ekskluderet (uden for målgruppen eller opfyldt kvote)
	↓	
Respondenter i det store datasæt (repræsentativt på 3 aldersgrupper)	4.016	1.821 blev ekskluderet (nødvendigt for at få datasættet repræsentativt på fem aldersgrupper frem for tre)
	↓	
Respondenter i det endelige datasæt (repræsentativt på 5 aldersgrupper)	2.195	

Variablen uddannelse

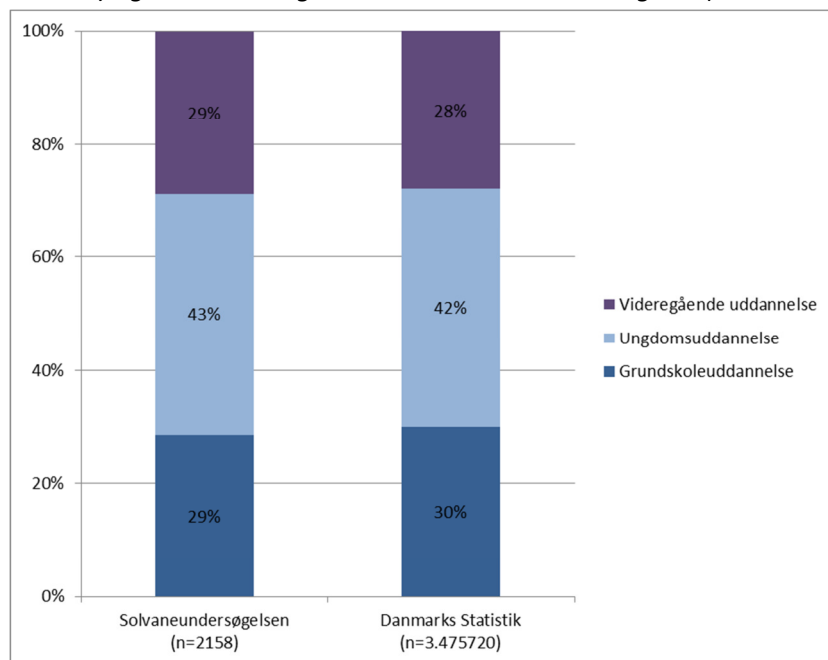
I rapporten bruges variablen "Uddannelse" til at belyse, om der er uddannelsesmæssige forskelle i danskernes solvaner. Userneeds har i det store datasæt (n=4.016) sikret, at data er nationalt repræsentativt ift. følgende uddannelsesgrupper:

- Grundskoleuddannelse
- Ungdomsuddannelse
- Videregående uddannelse

³⁷ I Solkampagnens undersøgelser af danskernes solvaner fra 2007-2011 er aldersgrupperne 15-19 år, 20-29 år, 30-39 år, 40-49 år og 50-64 år brugt. For at kunne sammenligne data fra 2012 med tidligere år, var det derfor afgørende, at også data fra 2012 var repræsentativt i forhold til de nævnte aldersgrupper.

I det beskårede datasæt (n=2.195) er data fortsat nationalt repræsentativt på uddannelse, hvilket fremgår af nedenstående figur 12.1. I figuren sammenlignes fordelingen af uddannelse blandt alle danskere i alderen 15-64 år (n=3.475.720³⁸) med fordelingen af uddannelse blandt de 2.158 danskere i undersøgelsen, som har oplyst deres senest afsluttede uddannelse³⁹.

Figur 12.1. Fordelingen af uddannelse blandt samtlige 15-64-årige danskere i Danmark (Danmarks Statistik) og de 15-64-årige danskere i denne undersøgelse (Solvaneundersøgelsen).

Dataindsamling 2: Børn i alderen 5-14 år

I modsætning til undersøgelsen blandt 15-64-årige, der har kørt hvert år siden 2007, er det første gang, at Solkampagnen har gennemført denne type undersøgelse blandt 5-14-årige. I årene 2008-2012 har Solkampagnen haft spørgsmål med i Gallups Børneindexundersøgelse⁴⁰, men i denne rapport indgår udelukkende data fra Userneeds' dataindsamling.

Respondenter til denne undersøgelse blev rekrutteret via forældrerekruttering. Det vil sige, at forældre fra Userneeds' Danmarkspanel fik tilsendt en mail, hvor de blev spurgt, om deres 5-14-årige barn ville besvare et spørgeskema. Grunden til, at der blev anvendt forældrerekruttering er, at Userneeds kun kontakter børn og unge under 14 år via deres forældre og dermed med forældrenes accept.

³⁸ Tallet er fra 2012 og udtrukket fra www.statistikbanken.dk.

³⁹ I rapportens analyser, hvor uddannelse er inddraget, er respondenter, som er elever/studerende ekskluderet. De er imidlertid medtaget i figur 12.1. for at sikre sammenlignelighed med tallene fra Danmarks statistik.

⁴⁰ Data fra Børneindexundersøgelsen har tidligere været inddraget i rapporter om børns og unges solarievaner, men har ikke tidligere været inddraget i rapporter om danskernes solvaner i den danske sommer. Rapporterne om børns og unges solarievaner kan ses på www.skrunedforsolen.dk under "Forskning og evaluering" → "Rapporter".

Repræsentativitet

Ligesom dataindsamlingen til 15-64-årige blev undersøgelsen gennemført ved brug af kvoter, der sikrede, at respondenterne var nationalt repræsentativt fordelt i forhold til:

- Køn (Drenge/piger)
- Region (Hovedstaden/Sjælland/Syddanmark/Midtjylland/Nordjylland).

Invitation af deltagere

Børn i alderen 5-14 år blev – via deres forældre – inviteret pr. mail til at deltage i undersøgelsen. De blev med det samme gjort opmærksom på, at undersøgelsen var et samarbejde mellem Userneeds, Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden og at de ved at deltage deltog i lodtrækningen om gavekort.

Inddragelse af eksternt panel

I dataindsamlingen for de 5-14-årige blev samtlige respondenter rekrutteret via Userneeds' eget panel. Der er således ikke anvendt eksterne paneler til denne dataindsamling.

Svarprocent

Der er i alt blevet inviteret 15.943 forældre med børn i alderen 5-14 år. I alt 2.356 respondenter (børn og unge i alderen 5-14 år) har påbegyndt spørgeskemaet (svarprocent: 15 %). Ud af disse har 1.076 personer besvaret hele spørgeskemaet (svarprocent = 13 %). Blandt de gennemførte besvarelser er 1.076 besvarelser blevet ekskluderet, fordi respondenterne enten faldt uden for målgruppen eller at respondentens kvote var opfyldt. Den lave svarprocent skal ses i lyset af processen ved forældrerekruttering. Ved forældrerekruttering er der flere led i processen: Først skal forældre bedes om at facilitere kontakten til barnet. Herefter skal barnet reagere og besvare spørgeskemaet.

Tabel 12.2. Svarprocenter

	Antal personer (svarprocent)	Frafald
Inviterede til undersøgelsen	15.943	
	↓	→ 13.587 besvarede ikke spørgeskemaet
Respondenter, der har påbegyndt spørgeskemaet	1.330 (8 %)	
	↓	→ 254 besvarede ikke hele spørgeskemaet
Respondenter, der har besvaret hele spørgeskemaet	1.076 (7 %)	
	↓	→ 50 blev ekskluderet (uden for målgruppen eller opfyldt kvote)
Respondenter i endelige datasæt	1.026	

Statistiske analyser

Alle rapportens analyser er foretaget PASW Statistics 18, og analyser af sammenhænge er foretaget ved χ^2 tests. Kun statistisk signifikante sammenhænge ($p < 0,05$) er rapporteret, med mindre andet er angivet.

Univariate vs. multivariate analyser

Der er udelukkende gennemført univariate analyser i denne rapport. Det vil sige, at vi udelukkende har kigget på sammenhænge mellem to variable ad gangen – f.eks. solskoldninger og køn, solskoldninger og alder osv. Havde vi gennemført multivariate analyser, havde vi kunnet kontrollere for alle baggrundsvariable samtidigt. Dette havde gjort det nemmere at udtale sig om, hvorvidt der reelt er en sammenhæng mellem f.eks. uddannelsesniveau og solbadning, eller om sammenhængen er "forstyrret" af f.eks. alder, fordi ældre mennesker solbader mindre end yngre mennesker og samtidigt generelt har kortere uddannelser end yngre mennesker.

Årsagen til, at vi alligevel har holdt os til univariate analyser er dels, at datagrundlaget er mere sikkert, når der ikke opdeles i mange undergrupper, som det er tilfældet i multivariate analyser, og dels, at resultaterne er nemmere for offentligheden at forholde sig til, når det kun er to variable, der er i spil ad gangen. Fordele og ulemper ved hhv. univariate og multivariate analyser er opsummeret i tabel 12.3. nedenfor.

Tabel 12.3. Fordele og ulemper ved hhv. univariate og multivariate analyser

Fordele ved univariate analyser ift. multivariate analyser	Fordele ved multivariate analyser ift. univariate analyser
Ved univariate analyser sikres det, at de enkelte grupper, der sammenlignes, ikke bliver for små, hvilket gør data usikkert.	Ved multivariate analyser er det muligt at kontrollere for alle baggrundsvariable samtidigt. Dermed kommer man nærmere på at kunne udtale sig om en reel association mellem to variable, der ikke er "forstyrret" af andre variable.
Fortolkningen af univariate analyser er mere simpel, idet man udelukkende skal forholde sig til associationen mellem <i>to</i> variable.	

Spørgsmål til undersøgelsen, datagrundlag, metode mv. kan rettes til Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagnes evalueringsenhed CEDS (Center of Excellence for Evaluering og Monitorering under den Danske Solkampagne) ved programkoordinator Lise Heiner Schmidt (lhs@cancer.dk).

Litteratur

Behrens CL, Brunsgaard S, Schmidt LH (2013): Danskernes solvaner på solferie 2012 – en kortlægning. Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smbs (TryghedsGruppen smba) 2013.

Behrens CL, Darsø L, Schmidt LH (2012): Danskernes solvaner i den danske sommer 2011 – en kortlægning. Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba) 2012.

Diepgen TL. & Mahler V (2002): The epidemiology of skin cancer. *British Journal of Dermatology* 2002; 146 (suppl. 61): 1-6.

Elwood JM. & Jopson J (1997): Melanoma and sun exposure: An overview of published studies. *International Journal of Cancer* 1997; 73; 198-203.

Earth Forum, Houston Museum of Natural Science (2013): Data from the World Resources Institute. Tilgængelig fra: <http://earth.rice.edu/mtpe/geo/geosphere/hot/energyfuture/Sunlight.html>. Hentet 08/05/2013.

Engholm G, Ferlay J, Christensen N, Johannesen TB, Klint Å, Køtlum JE, Milter MC, Ólafsdóttir E, Pukkala E, Storm HH (2012): NORDCAN: Cancer Incidence, Mortality, Prevalence and Survival in the Nordic Countries, Version 5.2 (April 2013). Association of the Nordic Cancer Registries. Danish Cancer Society. Tilgængelig fra <http://www.ancre.nu>. Hentet 30/04/2013.

Faurschou A, Wulf HC (2007): The relation between sun protection factor and amount of sunscreen applied in vivo. *Br J Dermatol* 2007;156:716-9.

Ferlay J, Shin HR, Bray F, Forman D, Mathers C and Parkin DM (2010): GLOBOCAN 2008 v2.0, Cancer Incidence and Mortality Worldwide: IARC CancerBase No. 10 [Internet]. Lyon, France: International Agency for Research on Cancer; 2010. Tilgængelig fra: <http://globocan.iarc.fr/>. Data hentet i april 2013.

Fitzpatrick TB (1988): The Validity and practicality of sun-reactive skin types I through VI. *Arch Dermatol* 124:869-871, 1988.

Krørup AF, Behrens CL, Thorgaard C, Køster B, Darsø L (2011): Solundersøgelsen 2010 – en kortlægning af danskernes solvaner i den danske sommer. Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba), 2011.

Køster B, Thorgaard C, Philip A, Clemmensen IH (2010): Prevalence of sunburn and sun-related behaviour in the Danish population: A cross-sectional study. *Scand J Public Health* 2010;38:548-52.

Linos E, Keiser E, Fu T, Colditz G, Chen S, Tang JY (2011): Hat, shade, long sleeves, or sunscreen? Rethinking US sun protection messages based on their relative effectiveness. *Cancer*

Causes Control 2011;22:1067-71.

Loden M, Beitner H, Gonzalez H, Edström DW, Akerström U, Austad J, Buraczewska-Norin I, Matsson M, Wulf HC (2011): Sunscreen use: controversies, challenges and regulatory aspects. *Br J Dermatol* 2011;165:255-62.

Lucas RM, McMichael AJ, Armstrong BK, Smith WT (2008): Estimating the global disease burden due to ultraviolet radiation exposure. *International Journal of Epidemiology* 2008;37:654–667.

Marks (2000): Epidemiology of melanoma. *Clin Exp Dermatol* 25:459-463, 2000.

Thorgaard C, Køster B, Krarup AF, Philip A (2009): Solundersøgelsen 2008 – en kortlægning af danskernes solvaner. Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba), 2009.

Thorgaard C, Køster B, Krarup AF (2010): Solundersøgelsen 2009 – en kortlægning af danskernes solvaner. Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba), 2010.

Whiteman DC, Whiteman CA, Green AC (2001): Childhood Sun Exposure as a Risk Factor for Melanoma: a Systematic Review of Epidemiologic Studies. *Cancer Causes Control* 2001 Jan;12(1):69-82.

Wulf HC & Eriksen P (2010): UV-indeks og dets betydning. *Ugeskrift for læger* 172(17); 5-7.

Wulf HC, Stender IM, Lock-Andersen J (1997): Sunscreen used at the beach do not protect against erythema: a new definition of SPF is proposed. *Photodermatology, photoimmunology & photomedicine* 1997;13:129-32.

I denne rapport kortlægges danskernes solvaner i den danske sommer 2012. Rapporten er baseret på to nationalt repræsentative undersøgelser blandt henholdsvis 1.026 børn i alderen 5-14 år og 2.195 voksne i alderen 15-64 år. Børn i alderen 5-14 år samt 15-64-årige voksne spørges til egne solvaner. Derudover spørges 15-64-årige voksne med hjemmeboende børn under 18 år til solvaner hos deres børn.

I rapporten kortlægges blandt andet 15-64-årige danskeres:

- Ophold i solen
- Kendskab til, prioritering af og brug af solrådene
- Solbadning og udviklingen siden 2007
- Solskoldninger og udviklingen siden 2011
- Holdninger til hud, der ikke er solbrun og hud, der er meget solbrun.

Desuden kortlægges 0-17-årige børns:

- Ophold i solen
- Brug af solrådene
- Solbadning
- Solskoldninger.

Rapporten er udarbejdet af Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagnes evalueringssenhed, CEDS (Center of Excellence for evaluering og monitorering under den Danske Solkampagne).

**Kræftens Bekæmpelse og
TrygFondens Solkampagne**
Strandboulevarden 49
2100 København Ø
Tlf.: 3525 7500
www.skrunedforsolen.dk